

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, JUNE – BIRŽELIO 4, 2013 • Vol. CIV Nr. 66

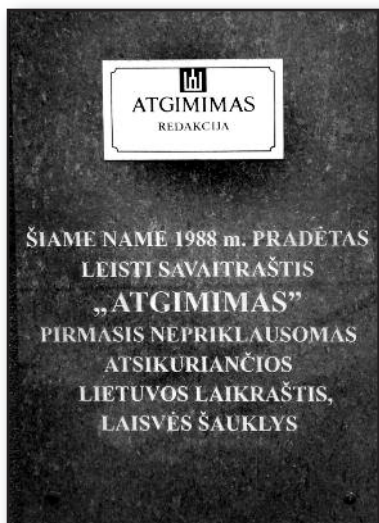
Kaina 1 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06-03-2013

ŠIAME NUMERYJE:

Sąjūdžio „pėstininko“
prisiminimai – 3 psl.

Lietuvaitės – Europos
čempionės – 11 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Lietuva mini Sąjūdžio 25-metį

Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo pirmininkas, europarlamentaras prof. Vytautas Landsbergis – Sąjūdžio 25-mečio su-
kakties minėjime Seime.
Martyno Ambrazo ir Džojos Barysaitės (ELTA) nuotr.

Vilnius (ELTA) – Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo pirmininkas, Europos Parlamento na-
rys prof. Vytautas Landsbergis, kalbėdamas apie 25-erių Sąjūdžio metų balansą, esminiu dalyku laiko tai,
kad atgavome savo žemę, vandenį ir orą. „Demokratinė nepriklausoma valstybė atkurta, iš dalies apsau-
gota. Visuomenės atvirumas, minčių ir veikimo laisvė – jomis naudojames, jeigu norime vertai gyventi. Ša-
lis, atgavusi savo žemę, vandenį ir orą, štai kur esminis dalykas“, – Seime vykusiam iškilmingame Sąjū-
džio 25-mečio minėjime sakė prof. V. Landsbergis.

Politikas taip pat apgailestavo, kad esame paklydę savo egoizme ir mažaprasmio vartojimo troški-
muose.

„Moralinis atgimimas: čia esame paklydę savų šunkelių pliuralizme, egoizme, mažaprasmio vartojimo
troškimuose. Šiose ydose nesame vieniši, nes ir aplink mus, net demokratijų šeimoje, gausu panašių reiškinių,
tačiau tai ne pagrindas guostis. Galvokime apie pareigą. Turime būti sau reiklūs ir dažniau prisiminti
Sąjūdžio idealizmą“, – iš istorinės Kovo 11-osios salės tribūnos sakė V. Landsbergis. – **2 psl.**

Čikagos lietuviams įteikti Antano Gustaičio medaliai

Gegužės 31 d. LR generaliniame konsulate Čikagoje surengta Antano Gustaičio medalių įteikimo iškilmės. Minint 80-ąsias S. Dariaus ir S. Girėno transatlantinio skrydžio metines, Lietuvos aviacijos muziejus už nuopelnus ugdant Lietuvos aviaciją Antano Gustaičio medaliais apdovanojo penkis Čikagoje gyvenančius lietuvius: Valentina Ramonį, Reginą Narušienę, Viktorą Jautoką, Ernestą Lukoševičių ir Julijų Rūtenį Butkų. Įteikdamas apdovanojimus LR generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas dėkojo minėtiems asmenims už aktyvią visuomeninę veiklą, kuri buvo deramai įvertinta Lietuvos aviacijos profesionalų.

Medaliai buvo įteikti: Valentinui Ramoniui (trečias iš k.), Viktorui Jautokui ir Juliiui Rūteniui-Butkui.

Išrymaus Lietuvos aviatoriaus, lėktuvų konstruktoriaus ir Karo aviacijos viršininko brigados generolo Antano Gustaičio atminimo medaliais kasmet apdovanojami Lietuvos aviacinę atmintį puoselėjantys asmenys.

LR generalinio konsulato Čikagoje informacija ir nuotrauka

Laisvę ir gyvenimą nusipelno tik tas, kuris kasdien dėl jų kovoja. – J. W. Goethe.

REDAKTORIAUS ŽODIS

Sąjūdis ir išeivija

Šiais metais pažymimos Lietuvos sąjūdžio, dar vadinto Lietuvos persitvarkymo sąjūdžiu, susikūrimo 25-osios metinės. Sąjūdžio iniciatyvinė grupė, Sąjūdžio judėjimas atvedė Lietuvą į išsivadavimą iš sovietinės okupacijos ir nepriklausomybės atkūrimą. Lietuvos sąjūdis atkūrė nepriklausomą demokratinę Lietuvos Respubliką, pažadino Lietuvos žmonių dvasią, grąžino atsakomybės jausmą už savo Tėvynės ateitį, įkvėpė darbo ir gyvenimo viltį. Daugybės pasisventėlių pastangos prieš ketvirtį amžiaus per trumpą laiką Sąjūdį pavertė visos Lietuvos geros valios žmonių judėjimu. Istorikai prabėgo dar nedaug metų, visi įvykiai dar pakankamai švieži, dar nenusistovėję įvykių vertinimai. Tačiau istorikai jau bando sudėti taškus ir įvertinti Sąjūdžio reikšmę. Kai kurie Lietuvos istorikai teigia, kad nors 1988 m. Lietuvoje jau buvo pribrendusios sąlygos Sąjūdžiui susiformuoti, tačiau išsilaisvinimo iš sovietinės okupacijos judėjimu netikėjo nei didžioji dauguma lietuvių, nei išeivija. Iš tikrųjų ir tais metais, ir 1990-aisias, kai jau buvo paskelbta Nepriklausomybė, Lietuvoje buvo daug baimės, būgštavimų ir nerimo. Juk dar kurį laiką vyravo slegianti aplinka: nepriklausomybė paskelbta, bet aplinkui tebebrūzdėjo sovietų kariai, visur akį rėžė rusiški užrašai, sovietine okupacija dvelkė pastatai, gatvės, transportas, įstaigos, parduotuvių lentynos, kolūkių palikimas. Dar didžiąjai visuomenės dalies buvo būdingi sovietiniai įpročiai ir abejingumas. Išeivijoje gyvenantiems lietuviams nepriklausomybės siekiantis

judėjimas kėlė dvejopus jausmus. Viena vertus, žadino geresnio gyvenimo ir demokratinės santvarkos viltį. Antra vertus, iš Maskvos sklido grasinimai ir vyko nervų karas, o nepriklausomybę bandyta pasmaugti jėga. Lietuvos istorikai teisingai pastebi Sąjūdžio sukeltus visuomeninių nuotaikų, išorinių įvykių pokyčius. Bet derėtų pastebėti, kad buvo ir kita Sąjūdžio ir išeivijos santykių plotmė. Buvo giluminis Sąjūdžio brendimas bei laisvės idėjos brandinimas išeivijoje nuo pat priverstinės pokario emigracijos, ilgas idėjinis, galima sakyti, ideologinis pasirengimas Sąjūdžiui išsiskleisti. Prisimenu, kaip dar XX a. devintame dešimtmetyje, dar iki Sąjūdžio viešo pasireiškimo, mano aplinkos žmonės (mokslininkai, mokytojai) graibstyje graibstė slapta gautas išeivijos lietuvių istorikų, mastytojų knygų ir straipsnių kopijas (Zenono Ivinskio, Antano Maceinos, Juozo Girniaus, Vytauto Kavolio ir kitų), godžiai skaitė jų svarstymus apie tautą, laisvę, tikėjimą, apie partizanų kovas ir sovietų žiaurumus bei trėmimus. Ir kokias tai sukeldavo minčių audras bei diskusijas mažose grupelėse. Jau tais gūdžiais sovietinės priespaudos metais svaigino mąstymo laisvė ir suvokimas, kad yra lietuvių, kurie yra apmąstę mūsų tautos likimą, kad yra grindžiami išsivadavimo keliai. Pagaliau, kad yra kita Lietuva – nesugniuždyta, kalbanti apie lietuvių okupaciją ir išreiškianti visų prispaustų lietuvių esminius troškimus. Tada Lietuvoje gyvenančių galvose pradėjo rutuliotis supratimas, kad visų lietuvių bendras

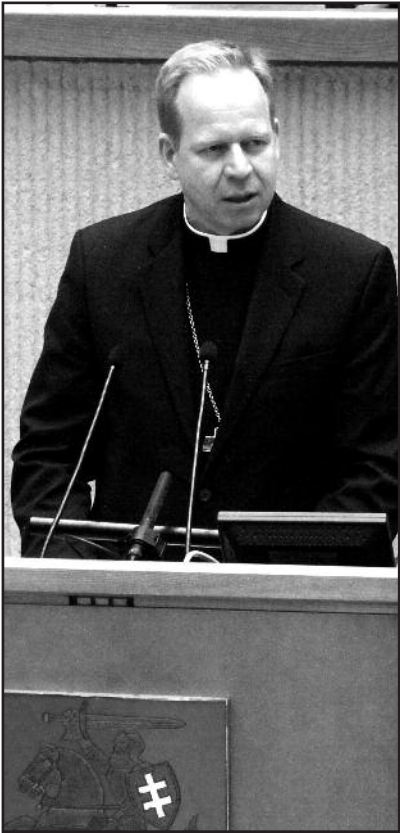
siekiis – laisva nepriklausoma Lietuva. Visus lietuvius jungia bendras principas: kaip sakė prof. Rimvydas Šilbajoris, „yra žemė, kuri galės būti mūsų, nepaisant kur gyventume, jei mes, lietuviai, tikrai iš širdies kartu dirbsime. O politinės situacijos ateis ir nueis kaip debesys“. Sąjūdžio veikla davė pozityviausią postūmį jaunimui, išlygino perskyrą tarp „mes“ ir „jie“, tarp išeivijos ir Lietuvos. Išeivijos diplomatinė ir ribota politinė veikla buvo tas veiksnys, kuris nuolat kėlė Lietuvos užgrobimo faktą, garsino Lietuvos bylą tarptautiniu lygmeniu, siekė parodyti Lietuvos okupaciją kaip neteisėtą ir prieštaraujančią Vakarų demokratijos principams. Kreipimuose į įvairias JAV įstaigas lietuviai papabrėždavo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo klausimą. Ir dar pridurdavo, kad JAV lietuvių bendruomenės atstovai veikia Lietuvos valstybės vardu: pažymėdavo, jog jų veikla suderinta su Lietuvos vyriausybe. Svariausias dalykas – išeivija išsaugojo ir puoselėjo tai, kuo buvo užpildoma atsivėrusi laisvės erdvė – tautines ir krikščioniškas vertybes. Iškiliausi išeivijos atstovai gerai suprato, kad pati nepriklausomybė savaime dar nieko nereiškia. Ji nėra tolygi laisvei ir demokratijai. Išeivija ne tik finansiškai rėmė atgimstančios Lietuvos veiklą – ji mokė Sąjūdžio žmones ir davė jiems paskatų, kaip ugdyti dorovinį charakterį, kaip pratintis visuomeniškai bendrauti (atgaivinta ateitininkų ir skautų veikla Lietuvoje), kaip krikščioniškus principus įsaknyti gyvenime. Kitas klausimas, kiek Sąjūdis ir iš jo išaugę žmonės sugebėjo perimti išeivijos sukauptų dvasinių lobių, kiek išmoko ugdyti pilietiškumo daigus atsikuriančioje Lietuvoje.

Gediminas Mikelaitis

Lietuva mini Sąjūdžio 25-metį

Atkelta iš 1 psl.

„Sąjūdis davė daug gerų vaisių, bet nesugebėjo išgydyti visai tautai padarytų žaizdų – komunistinės santvarkos pasekmės, deja, dar lieka mūsų gyvenime. Vis gausiau matome su europiniu prekės ženklu mus pasiekiančių teisės produktų, ardančių pamatą, iš kurio kilo Sąjūdis ir kuris yra mūsų tautos gyvybinė atrama“, – kalbėdamas Sąjūdžio 25-mečio sukakties minėjime Seime sakė Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas. „Nors daug padaryta per pastaruosius 25 metus, visuomenę tebelaiko pavergę savižudybių, skyrybų, abortų, alkoholizmo epidemijos ir jų padariniai. Mus alina neskaidrumo, kyšininkavimo, nesąžiningumo šmėklos. Daugelis piliečių jau balsavo savo kojomis išvykdami ieškoti materialios laimės kitur. Tai palyginus su minėtomis problemomis ne pats blogiausias dalykas, jeigu juose glūdi ta pati sėkla – Dievo ir Tėvynės meilė, kuri skatins progai pasitaikius sugrįžti ir toliau kurti mūsų

Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas – Sąjūdžio 25-mečio sukakties minėjime Seime. Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Lietuvą“, – teigė Vilniaus arkivyskupas. Arkivyskupas perspėja, kad kurdami demokratišką atvirą visuomenę turime būti apdairūs ir nepasiduoti iš šalies peršamiems pseudomokymams, o mūsų šeimose ir mokyklose neugdoma, kartais net pašiepiama meilė Dievui ir Tėvynei paliks kraštą be pasiryžėlių gynėjų ištikus nelaimei. Jis priminė, kad krikščionybė, apie kurią viešumoje pasirodo daug vertinimų, paimtų iš sovietinių ateizmo vadovėlių, šiuo metu yra labiausiai persekiojama religija pasaulyje. Iškilmingame minėjime, skirtame Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio 25-ii, taip pat kalbėjo Seimo pirmininkas Vydas Gedvilas, istorikas mokslų daktaras Aurimas Šukys, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto lektorius, mokslų daktaras Justinas Dementavičius, buvusi Rokiškio rajono Sąjūdžio iniciatyvinės grupės tarybos narė, žurnalistė Raimonda Stankevičiūtė-Vilimienė, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys Romas Pakalnis.

Naujuoju Lietuvos Sąjūdžio pirmininku tapo V. Žilius

Vilnius (ELTA) – Lietuvos Sąjūdžio garbės pirmininkas, europarlamentaras profesorius Vytautas Landsbergis, birželio 1 d. atidaręs keturioliktąjį Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio suvažiavimą, pažymėjo, jog susivienijimo tikslas – „stiprinti Lietuvos valstybę, jos vientisumą ir nedalomumą, padėti išlaikyti ir įtvirtinti iškovotą Nepriklausomybę, seniausią Europoje indoeuropiečių kultūrą“. Priminęs Sąjūdžio istoriją, europarlamentaras pažymėjo, jog būtent Sąjūdis pažadino Lietuvos žmonių dvasią, grąžino atsakomybės jausmą už savo tėvynės ateitį, įkvėpė darbo ir gyvenimo viltį. Naujuoju Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio pirmininku tapo buvęs jos Tarybos pirmininkas Vidmantas Žilius. Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis taip pat išsirinko ir tarybą. Jos nariais tapo Steponas Ašmontas, Nijolė Balčiūnienė, Algimantas Budriūnas, Bronius Bučelis, Jonas Burokas, Kazimieras Garšva, Rytas Kupčinskas, Audrius Skaistys, Tomas Baranauskas, Andrius Tučkus, Paulius Rutkauskas, Vladas Vilimas, Algirdas Vaitkus ir kt.

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284 Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00
JAV – metams **\$150.00** • 1/2 metų **\$80.00** • 3 mėn. **\$57.00**
Pirma klase: kasdien – **\$340.00** • visos savaitės **\$240.00**
Kanadoje (USD): – metams **\$390.00** • 1/2 metų **\$210.00** • 3 mėn. **\$110.00**
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams **\$615.00** • 1/2 metų **\$315.00**
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams **\$120.00** • 1/2 metų **\$66.00**

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA
JAV – metams **\$95.00** • 1/2 metų **\$70.00** • 3 mėn. **\$48.00**
Kanadoje (USD) – metams **\$150.00** • 1/2 metų **\$120.00** • 3 mėn. **\$75.00**
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams **\$220.00** • 1/2 metų **\$120.00**
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams **\$70.00**

Mąžindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Už ką šitokia laimė?

VITALIUS ZAIKAUSKAS

Štai ir 25-eri metai prabėgo. Daug? Nemažai.

Tačiau stebėtinai gaivūs prisiminimai. Man rodos, kad nepamiršau nė vienos detalės, atsimenu kiekvieną pokalbio sakinį ar net ištarto žodžio intonaciją, balso tembrą, veido išraišką. Lig šiol, po kai kurias Vilniaus vietas negaliu praeiti ramiai, neužkliudžius prisiminimų gumulo...

Štai kaskart, einant Vilniaus senamiesčio Trakų gatve, ties vienu namu suspaudžia širdį. „Štai čia, – pagalvoju, – štai ant šitos šaligatvio plytelės, staiga pasikeitė visas mano gyvenimas...”

Gal tie prisiminimai vis dar aštrūs todėl, kad tada buvau labai laimingas, kiekvieną minutę už tai padėkodavau Dievui ar Likimui.

Iš tiesų viskas įvyko taip staiga.

Po universiteto baigimo, visus sovietinius metus dirbau vienoje didžiausių Vilniaus bibliotekų. Iš vienos pusės gyvenimas buvo labai niūrus, tačiau, kadangi per daugybę metų jau buvome įpratę šitaip gyventi, vis atsisirasdavo ar atrasdavome patys didesnių ar mažesnių „pramogų”, – kaip viduje priešintis okupacijai, kaip išgyventi tomis sąlygomis, kaip būti tyliu, slaptu, tik tau pačiam žinant, kad esi disidentas.

Ir vėl apie tą Trakų gatvės grindinio plytelę...

Buvo gal liepos saulėta šilta pavakarė. Einu ir sutinku seną draugą. Žodis po žodžio, imame kalbėti apie tai, kas čia dabar toj Lietuvoj vyksta. Mudu jau buvom prieš tai susitikę Mokslų akademijoje vykusiuose susirinkimuose, jau buvom aptarę Arvydo Juozaičio nelegalius straipsnius, jau žinojom Vlado Drėmos rašinius apie kasdien prarandamas vertybes, jau žinojau, kad Sąjūdis, vietoj „Sąjūdžio žinių” leis laikraštį – tikrą laikraštį!!!

Tai tas draugas ir sako: „Gal gali registruoti Sąjūdžio rėmimo grupes, apie kurių steigimą buvo paskelbta vos prieš porą valandų?” Sakau – galiu. Mat tada dienos buvo įtemptos, ir valdžioje esantys komunistai ėmė manipuluoti iš piršto laužtais išvedžiojimais, esą Sąjūdis – tik kelių žmonių bendrija, o visame krašte nei kas apie tai žino, nei nori žinoti. Šis pasakymas visus suerzino, ir todėl Sąjūdžio taryboje buvo iškelta mintis registruoti Sąjūdžio rėmėjus, jų grupes ir tupeles.

Mano telefonas tučiuojau buvo paskelbtas ir jau tą pačią dieną mane, kaip koks Niagaros krioklys, užplūdo telefono skambučiai. Kažkoks siaubas. Kas minutė! O tai buvo bibliotekos, kurioje tada dirbau, telefono numeris. Algą man mokėjo ne už grupių registraciją, bet už bibliotekinį darbą. Jaučiau, kad man bus galas, nors vadovybė į tą mano veiklą žiūrėjo gal palankiai, tačiau darbai, kuriuos turėjau nudirbti, negalėjo būti nudurbti. Bijojau, kad netrukus direkcijos kantrybė išseks, ir mane pasraščių paprasčiausiai išmes iš darbo. O valgyti būčiau norėjęs vis tiek! Padėtis darėsi visai ne juokinga, reikėjo pinigų ir buto nuomai, ir miesto transportui.

Bet, pasirodo, tai dar nebuvo tikrosios mano „bėdos”.

Kaip sakiau, mano kabineto telefonas nenuitildavo nė sekundei – šitiek buvo norinčių tapti Sąjūdžio rėmėjais ir jau nustojusių bijoti, kad už tai gali smarkiai nuo vis dar visur esančios sovietinės valdžios nukentėti. Skambino iš visos Lietuvos, iš miestų ir miestelių, iš bažnytkaimių, iš gamyklų, visokiausių įstaigų ir įstaigėlių. Mano telefono numeris buvo tikriausiai labiausiai žinomas visoje Lietuvoje – gal net žinomesnis už elektros, dujų ar greitosios pagalbos numerius.

Jau po kelių dienų prisiskambinti man tapo nebeįmanoma, nes buvo tik viena telefono linija, o skambinančiųjų – šimtai. Kažkam kilo nuostabi mintis „pagelbėti” ir besiregistruojantiems, ir man, nes jau buvau pradėjęs verkti, jog nespėju

registruoti. Na tada ir prasidėjo!!!

Negana to, kad netilo mano telefonas, nevilties apimti žmonės, telefonų knygoje suradę bibliotekos telefonus, jau ėmė skambinti ir kitų skyrių numeriais ar net pačiai direktorei ir maldaute maldavo pakviesti prie telefono mane. To jau, turėjo rodytis, buvo ištis per daug. Nuolatinis telefono skambėjimas varė iš proto ramiuosius ir kantriuosius mano bendradarbius. Lig šiol atsimenu tą telefono numerį – 61 67 27.

(Dabar, prisimenant tas dienas, ima juokas)

Tai va, „Sąjūdžio žiniuose” prie mano skelbiamo telefono kažkam šovė mintis paskelbti dar ir bibliotekos adresą. Maniau, kad bibliotekai jau bus galas – skandalas neišvengiamas, ir man su darbu teks atsisveikinti. Negalintys prisiskambinti, jau nuo 8

valandos ryto, dar iki atidarant biblioteką, laukdavo prie durų. Iš visos Lietuvos – Ignalinos, Šilalės ar Plungės važiuodavo į Vilnių ir rikiuodavosi palei įstaigos duris. Visi labai mandagiai užkalbindavo ir direktorę, rakinančią bibliotekos duris. O aš vis laukiau, kad ji išsikvies mane ir paskelbs: mes jau nebeapsikenčiam matydami, kaip kasdien vis labiau dėl tavęs paralyžiuojamas bibliotekos darbas ir atleidžiam tave iš darbo. Keliauk į visas keturias puses.

Negaliu ir dabar atsistebėti, kodėl taip neįvyko. Šiandien dar geriau suprantu, kokia buvo nuostabi bibliotekos direktorė a. a. Liuda Pagirienė.

Praėjo savaitė, kita. Bibliotekos apgultis ėmė slūgti, nes jau įvyko didieji mitingai Vingio parke, „Baltijos kelias” ir kitos daugiatūkstantinės akcijos, ir visi, norėję užsiregistruoti, buvo užregistruoti.

Bet „bėdos” mano darbovieteje tuo nesibaigė.

O nesibaigė dėl to, kad rugsėjo mėnesį pasirodė pirmasis ilgai lauktas ir svajote išsvajotas „Atgimimas”.

Buvo penktadienis, kai aš, nutaisęs nekalčiausio avinėlio šypsena, jau darbo dienai einant į pabaigą, einu pas bibliotekos direktorę ir sakau: manęs prašo paieškoti kelioms dienoms vietos, kur būtų galima sukrauti iš spaustuvės paimtą 'Atgimimo' pirmojo numerio tiražą. Direktorė, tikriausiai nenujausdama, kuo čia kvepia, nevisiškai teisingai įvertinusi padėtį ir jau spėjusi pamiršti visą mano sukeltą suirutę bibliotekoje, atsako: „Va, ten yra toks mažutis sandėliukas – gal pakaks vietos?”

Iš kabineto išeinu net pasišokinėdamas iš džiaugsmo. Ne tik kad manęs neišmetė iš darbo, bet dar ir leido naudotis patalpomis!

(Dabar sakant visą tiesą, visas tiražas tą pačią minutę jau buvo iškrautas iš spaustuvės sunkvežimio ir sudėtas į didžiulias krūvas kaip tik palei to sandėliuko duris. Bet, tikiuosi, Dievas ir Sąjūdžio istorikai atleis tokį įžulį mano klastingumą, kalbant su direktore).

Taigi, pirmasis laikraščio tiražas laikiną pastogę susirado. Na, kiek tas laikinumas truks – čia jau kitas klausimas.

O kaip tik kitą dieną, šeštadienį, rugsėjo 3-iają, Sąjūdis su Zigmū Vaišvila priešakyje, visą Lietuvą buvo suvadinęs į Sniečkaus atominės elektrinės apkabinimą. Kažkas iš Sąjūdžio tarybos paprašė, kad nuvežčiau ten dar niekam iki tol nematytą „Atgimimą”, atvežtą iš spaustuvės vėlai vakare. Susikrovė keletą ar keliolika ryšulių į draugo „Žigulio” bagažinę ir vos ne su tamsa išrūkome iš Vilniaus –

Vilnius, Pylimo 8 – pirmoji „Atgimimo” redakcija.

Vitaliaus Zaikausko nuotraukos

iki Ignalinos geras gabalas kelio.

Diena buvo graži, lenkėme dešimtis, ar net šimtus automobilių, išpuoštus trispalvėmis. Į akciją traukė iš visos Lietuvos.

Atvykome gerokai prieš akcijos pradžią. Pievos pakraštyje įkūriau „Spaudos kioskelį” – tiesiog ant automobilio. Kaip mat minia džiaugsmingai mus apsupo, stvarstė laikraščius, vos spėjau suktis. Ten, ant pievos, šalia kelio vedančio į Ignalinos elektrinę, Lietuva pirmąsyk pamatė „Atgimimą”. Jaudinausi ir aš pats. Buvau tos dienos didvyris. Mane apspito žmonių minia. Eilė kas minutę ilgėjo, storėjo, žmonės stumdėsi. Pamatęs, kad laikraščių mažėja, o pirkėjų daugėja, prisiminiau sovietinės prekybos patirtį – į vienas rankas tik po vieną egzempliorių. Eilė kaip mat suplonėjo ir ištiso – ji nuvingiavo per pievą tarp besiganančių karvių ir ožkų, o jos pabaigoje matėsi karklynas. Žmonės norėjo parsivežti nors po vieną laikraštėlį, pasidalinti juo su kaimynais ir draugais.

Sąjūdžio vadovai negalėjo pasiūlyti, kur sandėliuoti tiražą. O „Atgimimas” pradėjo eiti vis reguliariau ir reguliariau, kaupėsi neišdalinti egzemplioriai, todėl su kiekviena diena sandėliuke darėsi vis sunkiau apsisukti, kol galų gale teko išnešti ne tik staliuką, bet ir kėdes. Jeigu ką reikėdavo parašyti – popieriaus lapą tekdavo laikyti vertikaliai, prispaudus alkūne prie sienos.

Kaip sakiau, bibliotekos direktorė veltui taip lengvai pasidavė mano angeliškos šypsenos kerams – nes iš įvairių miestų ėmė vežti kitų miestų ir rajonų Sąjūdžio spaudą. Mano sandėliukas tapo visos Respublikos sąjūdiečių spaudos sandėliuku, į kurį vėl ėmė plūsti Sąjūdžio spaudos platintojai iš visos Lietuvos. Pas mane buvo ir Kauno Sąjūdžio spauda, ir Panevėžio, ir Klaipėdos, visų Respublikos rajonų spauda. Ir dar to negana – pas mane atveždavo net gamyklų sąjūdiečių spaudą, net mokytojų ar statybininkų, žemės ūkio, melioratorių, sodininkų sąjūdiečių spaudą. Visiškai aišku, kad prie savo tiesioginio bibliotekininko darbo aš jau net neprisiliesdavau, nes net apie normalų papietavimą nebuvo kalbos – sukimšdavau sumuštinis bekalbėdamas su vis gausėjanciais platintojais, susitjusiais į eilę ir kantriai laukiančiais, kol aptarnašiu. Bibliotekos adresas vėl išpopuliarėjo, vėl nuo ankstaus ryto miestų ir rajonų atstovai būreliais laukdavo bibliotekos durų atrakinimo, o ir taip siaurutė Trakų gatvė buvo užgriozdinta nuolat stovinčių automobilių, kurie iš mano sandėliuko išvežiodavo Sąjūdžio spaudą po visą Lietuvą. Ėmiau nerimauti, kad Kelių policija nesusidomėtų kas trukdo pravažiuoti ir taip judria senamiesčio gatvele, kodėl ji amžinai automobiliais užstatyta ... Tik to būtų trūkė!

Dabar visa tai galiu prisiminti su šypsena. Tuomet viskas atrodė kitaip. Ir ne tik atrodė, tačiau nebuvo galima atsipalaiduoti ir negalvoti apie grėsmes – juk gatvėse dar žygiavo okupacinė kariuomenė, knibždėte knibždėjo kėgėbistai. Oi, nemanau, kad jiems kėlė pasigėrėjimą mano veikla.

Štai tokia buvo mano pirmoji sąjūdiečių patirtis. Suprantama, apie žurnalistinį darbą tuomet nebuvo net kada pagalvoti – tam laiko ėmė rasti gerokai vėliau.

TELKINIAI

South Boston, MA

„Taupa” – 32 metai ir 21 mln. dolerių!

DR. EDVARDAS BUBNYS,
ASTA PETKEVIČIŪTĖ IR
RASA GUTAUSKIENĖ

Balandžio 28 d. South Boston, MA įvyko lietuvių federalinės kredito unijos „Taupa” metinis narių susirinkimas. Dalyva-vo dauguma unijos narių. Valdybos pirminin- kas Šarūnas Norvaiša trumpame pranešime pabrėžė, kad „Taupa” gyvuoja jau 32-jus metus ir narių skaičius (2012 m. gruodžio mėn. duo- menimis) viršija 1,150. Jis taip pat priminė, kad „Taupos” kredito unijos ateitis ir augimas prik- lauso nuo jaunosios kartos, todėl nuo šiol no- rintieji gali susirašinėti su „Taupa” naudoda- miesi „Facebook” tinklalapiu. Kaip ir praėju- siais metais, „Taupa” pasiruošusi ir toliau fi- nansiškai remti įvairias organizacijas lietuvių bendruomenėje. Pirmininkas padėkojo nariams už pasitikėjimą ir pabrėžė, kad „Taupa” yra pu- iki finansinė institucija.

Apie „Taupos” finansinę padėtį kalbėjo iš- dininkas Tomas Ashmanskas. Jo ataskaitos duo- menimis, „Taupa” 2012 m. gruodžio 31 d. turėjo tur- to už 21,314,848 dol. Tuo tarpu „Taupos” pajamos per metus sudarė 759,886 dol., išlaidos – 506,288 dol. Po palūkanų už indėlius metinis pelnas siekė 89,781 dol. Per sėkmingus 2012 metus „Taupa” savo turtą padidino daugiau kaip 1,430,000 dol. ir pelnas buvo beveik 7,500 dol. didesnis, nei praeitais metais. Verta priminti, kad ši kredito unija moka savo nariams didesnius ilgalaikių indėlių procentus nei bankai.

Paskolų komiteto pirmininkas Leonardas Bace- vičius savo pranešime pabrėžė, kad 2012 metais paskolų komitetas išnagrinėjo 28 paskolas, kurių bendra suma sudarė 1,924,538 dol. Tarp jų buvo bū- sto ir būsto vertės kredito paskolos, terminuotų in- dėlių paskolos, naujų ir naudotų automobilių pasko- los, asmeninės paskolos ir minusinio balanso „over- draft protection” paskolos.

Pasak Priežiūros komiteto pirmininkės Danos Keturakės pranešimo, jos vadovaujama komisija įvairiu metu tikrino „Taupos” darbą, taip pat finan- sinių operacijų suvestines bei atskirų narių sąs- kaitas. Jos nuomone, „Taupos” ataskaitos teisingai parodo 2012 m. kredito unijos finansinę padėtį ir jos operacijų rezultatus, gautus naudojant bendrai priimtus atskaitomybės principus.

Visos ataskaitos buvo išklausytos ir patvirtin- tos vieningu balsavimu. Toliau pereita prie valdy- bos ir komitetų sudėčių rinkimų. Rūta Kaskelevi- čiūtė vedė rinkimus į valdomuosius organus, kurių metų visi penkiasdešimt šeši dalyvaujantys nariai balsavo ir visi kandidatai buvo išrinkti.

Oficialiosios dalies pabaigoje pirmininkas dar kartą padėkojo valdybai, visiems komitetams ir iš- taigos darbuotojams už gerą darbą.

„Taupos” darbo sėkmė priklauso nuo pasi- aukojančių valdybos vadovų. Tai: pirmininkas Šarūnas Norvaiša, vicepirmininkas Romas Veitas, išdininkas Tomas Ashmanskas, CPA, sekretorius Edvardas Bubnys, PhD, nariai Gin- taras Čepas, Raminta Laginauskaitė, Asta Pet- kevičiūtė ir Jonas Skabeikis. Š. Norvaiša, R. Veitas, T. Ashmanskas ir G. Čepas, dirbantys „Taupoje” nuo jos įkūrimo. Valdyba greitai ir lanksčiai daro sprendimus, atsižvelgdama į rinkos svyravimus.

Paskolų komitete dirba savanoriai en- tuziastai: pirmininkas Leonardas Bacevičius ir nariai Regina Baika, David Casper, Rasa Gu- tauskas ir Maya Zaprauskis.

Priežiūros komitetui vadovauja pirminin- kė Dana Keturakis; šio komiteto narės – Rūta Kaskelevičiūtė ir Kristina Zdanytė.

Įstaigos darbuotojai: Giedrė Budreckienė, Jūratė Narkevičienė, Estera Šunelaitė ir And- riejus Dilba.

Už savo pasiekimus „Taupa” dėkinga lietuviš- kam narių taupumui ir mokėjimui atsilaikyti blo- gesnėmis ekonominėmis sąlygomis. Visi dideli fi- nansinio darbo laimėjimai, kuriais įvertinta „Tau- pa”, yra įtempto ir labai atsakingo darbo su nariais rezultatas. Jų pasitikėjimas „Taupa” skatina vado- vus ir darbuotojus geriau dirbti ir atrasti naujų bū- dų, kaip pagreitinti bankininkystės paslaugas. Pa- vyzdžiui, pernai „Taupa” įvedė naują kompiuterinę sistemą, kuri leidžia dalį darbų atlikti internetu, o tai pritraukia jaunąją kartą.

„Taupos” nariais gali tapti visi lietuviai ir lie- tuvių kilmės asmenys, kurie gyvena JAV Naujosios Anglijos valstijose – Massachusetts, New Hampshi- re, Maine, Vermont ir Rhode Island. Lietuvių va- dovaujamos „Taupos” vardu kviečiame visus tapti mūsų šeimos nariais!

St. Petersburg, FL

Floridos lietuvių veikla

ANGELĖ KARNIENĖ

Konsuliniai patarnavimai

Birželio 6–7 dienomis Lietuvos Respublikos ge- neralinis konsulatą New York rengia konsulinių pareigūnų išvykstamąją misiją St. Petersburg, FL. Aptarnavimas vyks Lietuvių klube, 4880 46th Ave- nue North.

Konsulinės misijos metu bus priimami Lietu- vos piliečių prašymai dėl pasų keitimo ir išdavimo, asmens grįžimo pažymėjimų, užsienyje registruo- tų civilinės būklės aktų įtraukimo į apskaitą Lietu- voje, gyvenamosios vietos deklaravimo, konsuli- nės registracijos. Taip pat bus priimami prašymai dėl Lietuvos pilietybės ir atliekami notariniai veiksmai.

Užsiregistruoti dėl konsulinių paslaugų ir gauti išsamesnę informaciją galite skambindami į LR generalinį konsulatą New York tel.: 1-212-354- 7840 arba el. paštu: ny@urm.lt

Motinos dienos minėjimas Klube

Gegužės 12-tąją, Motinos dienos sekmadienį, Klubo valdyba surengė motinų pagerbimo dieną. Prie salės durų visas atvykstančias mamytes ir močiutes su vaisėmis pasitiko valdybos narės. „Saulutės” mokinukai, kaip ir kasmet, gražiai pasveikino mamytes. Mokiniai pašoko, padainavo ir padeklamavo eilėraščių. Mokytoja Rasa Kay ne

tik paruošė gražią programėlę, bet ir išradingai papuošė Lietuvių klubo salę, o mokytoja Vita Blough pasakė mamytėms sveikinimo kalbą.

„Saulutė” ruošiasi atostogoms

Mokslo metai jau baigiasi. „Saulutės” mokyk- los darbuotojos, prieš visiems išsiskirstant atosto- gų, suorganizavo Lietuvių kalbos ir papročių vasa- ros stovyklą. Ačiū mamytėms už pasisventimą ir pagalbą. Mokiniai smagiai stovyklavo.

Šimtamečiai Klubo nariai

Įvairių mokslo institucijų pravestose ilgalai- kėse studijose nustatyta, kad artimas žmonių tar- pusavio bendravimas, aktyvus dalyvavimas socia- linėje, visuomeninėje veikloje turi didelę įtaką žmogaus gyvenimo trukmei.

Lietuvių klubas ir kitos St. Petersburg, FL vei- kiančios organizacijos sudaro sąlygas ir suteikia progą tokiems gyvenimą ilginantiems veiksmams.

◆ Gegužės 14 d. Lietuvių klubo valdyba suren- gė Emilijos Kiaunienės, buvusios Klubo bibliote- kos vedėjos, 100-ojo gimtadienio iškilmės. Į popietę buvo pakviesti visi klubo nariai. Iš „Brentwood” priežiūros namų, lydima specialiai šiai dienai iš Čikagos atvykusių šeimos narių, globėjos ir prižiū- rėtojų, salėje pasirodė jubiliatė. Klubo pirmininkė apjuosė ją tautine „šimtametės” juosta ir palydėjo prie iškilmėms paruošto stalo. Buvo pakeltos šam-

pano taurės, sugiedota „Ilgiausių metų”, prisimin- tas Emilijos nueitas gyvenimo kelias.

Po pasivaišinimo užkandėliais ir sukaktuvi- niu tortu, Emilija bendravo su visais atvykusiais, prisiminė kartu praleistas dienas. Visus stebino gera jos atmintis ir puiki nuotaika.

◆ Gegužės 18 d., šeštadienį, Lietuvių klubo ma- žojoje salėje, savo artimų draugų ratelyje Klubo narė Veronika Pleskienė atšventė 100-ąją gimtadi- nį. Kitą dieną, sekmadienį, Lietuvių klubo valdyba surengė Veronikai gimtadienio paminėjimą Klu- be, dalyvaujant jau gausiam narių ir svečių skai- čiui.

◆ Birželio mėn. 15 d., šeštadienį, 3 val. p. p. Lie- tuvių klube jo nariai Stefanija ir Vladas Vasikaus- kai kartu švęs savo šimtuosius gimtadienius. Visi klubo nariai kviečiami dalyvauti sukaktuvių iškil- mės.

Sveikiname visus šimtamečius ir linkime dar daug džiugių ir geros sveikatos kupinų metų!

Parama VDU studentams

Lietuvių klubo Kultūros būrelis šiais metais nevykdo Vytauto Didžiojo universiteto studentams paramos vajeaus, bet tarp Klubo narių atsirado au- kotojų, kurie prašė Stasę Vaškeliene ir šiais me- tais, vykstant atostogų į Lietuvą, nuvežti jų aukas: kun. dr. M. Čyvas – 300 dol., Jadvyga Giedraitienė – 50 dol., Danutė Mažeikienė – 20 dol.

Nauja Klubo narė

Po keliolikos metų pertraukos į Lietuvių klubą aktyviaja nare sugrįžo Angelė Didžbalienė. Sveiki- name!

Šventė Donelaičio žemėje

EMILIJA ALGAUDĖ BUKONTIENĖ

Kiekvienais metais paskutinįjį gegužės šeštadienį į tradicinę šventę Tolminkiemyje suvažiuoja Donelaičio draugijos nariai, Kaliningrado (Karaliaučiaus) srities moksleiviai, besimokantys lietuvių kalbos, etnokultūros ir muzikos mokytojai. K. Donelaičio muziejuje vyksta vaikų literatūros ir muzikos popietė. Šiemet ji skirta artėjančioms būrų dainiaus 300-osioms metinėms, kurias ruošiamasi iškilmingai pažymėti ne tik Lietuvoje ir Kaliningrado srityje. Į Tolminkiemį atvyko Lietuvos Respublikos generalinio konsulato Kaliningrade darbuotojai, Sovetsko (Tilžės) lietuvių tautinės kultūrinės autonomijos atstovai, Donelaičio draugijos nariai iš Marijampolės ir Šiaulių, studentai iš Vilniaus, poetai iš Lietuvos ir Kaliningrado srities. Atvyko I. Kanto universiteto profesorė dr. Olga Dubovaja, kuri kartu su poetu Borisu Bartfeldu pradėjo rinkti parašus dėl K. Donelaičio muziejaus išsaugojimo, kai muziejui išliko grėsmė.

Į Donelaičio šventovę važiuo du autobusai: iš Kaliningrado ir Sovetsko, paimdami ir kitų mokyklų moksleivius. Pirmiausia užsukome į poeto tėviškę Lazdynėlius prie paminklinio akmens, kuris pastatytas 1990 m. rugsėjo mėnesį. Akmuo surastas Žemaitijoje, Salantų rajone, Orvydų akmenų muziejuje. Jame iškaltas užrašas lietuvių ir rusų kalbomis: „Šioje vietoje, buvusiam Lazdynėlių kaime, 1714 m. sausio 1 d. gimė lietuvių literatūros klasikas Kristijonas Donelaitis“.

Šiemet, ruošiantis pasitikti poeto jubiliejų, išsifaltuotas kelias prie paminklinio akmens, sutvarkyta aplinka. Gusevo 5-osios vidurinės mokyklos lietuvių etnokultūros ir muzikos mokytojos Gražinos Koliago iniciatyva pasodintos gėlės. Ažuolų giraitėje prigludusi poeto tėviškė pajaunėjo ir pagražėjo.

Lazdynėliuose Tolminkiemio muziejaus atstatymo projekto autorius dr. Napoleonas Kitkauskas papasakojo apie vietovę, kur gimė K. Donelaitis, kaip buvo išaiškinti tikrieji Lazdynėliai. 1989 m. minint poeto 275-ąsias gimimo metines pasodinti 275 ažuoliukai. 1992 m. gegužės 30 d. įvyko šio akmens atidengimo iškilmės, į kurias atvažiuo daug svečių. Dr. N. Kitkauskas apgailestavo, kad iki mūsų dienų neišliko poeto gimtojo kaimo.

Tolminkiemio bažnyčioje mokytojas Algirdas Karmilavičius, dirbantis Kaliningrade, pristatė svečius ir sakė, kad šventė sudaryta iš trijų dalių: tai vaikų literatūros ir muzikos popietė, Vilniaus edukologijos universiteto studentų pasirodymas ir Poezijos pavasaris.

Lietuvos Respublikos generalinio konsulato Kaliningrade pavaduotojas Vytautas Umbrasas pasveikino su 49-uju poezijos pavasariu ir perdavė generalinio konsulo Vaclovo Stankevičiaus sveikinius.

Dr. Napoleonas Kitkauskas kalbėjo apie tai, kad K. Donelaičio rūpesčiu 1756 m. Tolminkiemyje pastatyta bažnyčia pokario metais sunyko iki pamatų. Ją pavyko atkurti tokią, kuri primena poeto laikų bažnyčią, atstatyta klebonija, surasti našių namų pamatai. Dr. N. Kitkauskas sakė, kad vokiečių istorikas ir etnografas prof. Francas Oskaras Tecneris K. Donelaitį pavadino lietuvių Homeru.

Susirinkusius sveikino VŠĮ Nemuno euroregiono direktorius Gintaras Skamarovičius, sakydamas, kad kiekvienas turime žinoti apie didįjį poetą ir mokytis iš jo tvirtybės.

Aleksas Bartnikas, Kaliningrado srities regioninės lietuvių kalbos mokytojų asociacijos pirmininkas, kalbėjo apie lietuvių kalbos mokymą srityje. Šiais mokslo metais lietuvių kalbos, etnokultūros ir muzikos mokosi 850 moksleivių. Į Tolminkiemį atvyko 100 dalyvių, mažiau negu pernai, nes šią dieną visose mokyklose paskutinio skambučio šventė. A. Bartnikas pasidžiaugė, kad kasmet atvykstame į Tolminkiemį, visiems brangią vietą, kur K. Donelaitis praleido 37-erius metus, kad pagerbtume poe-

Lazdynėliuose prie paminklo kalba N. Kitkauskas.

Dobrovolsko (Pilkalnio) moksleiviai prie paminklinio akmens Lazdynėliuose.

lą, dorai tarnavusį Dievui ir parapijiečiams.

Į šventę atvykę srities mokyklose lietuvių kalbos, etnokultūros ir muzikos besimokantys moksleiviai deklamavo eiles, dainavo ir grojo. Programoje pasirodė Sovetsko (Tilžės) vaikų ir jaunimo kūrybos namų lietuvių kalbos būrelio vaikučiai (mokytoja Tatjana Pavlova), Nemano (Ragainės) 2-osios vidurinės (mokytojos Vida Martišauskienė, Birutė Šerelienė ir Jolanta Valskienė), Dobrovolsko (Pilkalnio) moksleiviai (mokytoja Alma Janvariova), Kaliningrado (Karaliaučiaus) 35-ojo licėjaus ir 4-osios vidurinės mokyklos (mo-

kytojas Algirdas Karmilavičius), Sovetsko (Tilžės) 3-osios pagrindinės (mokytoja Vitalija Kovalenko), Kaliningrado (Karaliaučiaus) L. Rėzos draugijos sekmadieninės mokyklos (mokytoja Stela Škurina), Gurjevsko (mokytoja Irena Tiriuba), Gusevo (Gumbinės) 5-osios vidurinės mokyklos (mokytoja Gražina Koliago), Černiachovsko (Įsruties) industrinės – pedagoginės kolegijos ir 4-osios vidurinės mokyklos (mokytoja Onutė Druseikaitė) moksleiviai. Mokytojas Algirdas Karmilavičius sakė, kad srities vaikų folkloro kolektyvai ruošiasi dalyvauti 2014 m. pasaulio lietuvių dainų šventėje Vilniuje.

Susirinkusius sveikino Lietuvos Respublikos generalinio konsulato Kaliningrade kultūros atašė Romanas Senapėdis. K. Donelaičio draugijos Šiaulių skyriaus pirmininkė Izolina Lingienė, šiemet 28-ą kartą su būriu šiauliečių atvykstanti į šventę, padėjo šventės organizatoriams A. Bartnikui, A. Karmilavičiui, pasidžiaugė, kad atvyko dr. N. Kitkauskas, poetai iš Lietuvos ir Kaliningrado srities. P. Izolina apgailestavo, kad šventėje dėl ligos nedalyvauja direktorė Liudmila Silova, muziejui vadovaujanti nuo pat jo įkūrimo.

Savo kūrybą skaitė Rūta Daujotaitė Leonova, Kaliningrado 48-osios vidurinės mokyklos lietuvių kalbos ir etnokultūros mokytoja, poetė, išvertusi į rusų kalbą L. ir N. Kitkauskų knygą „K. Donelaičio memorialas Tolminkiemyje“ ir K. Donelaičio poemą „Metai“.

Antrajai šventės daliai vadovavo I. Kanto Rusijos federacijos Baltijos universiteto dėstytoja iš Kaliningrado Violeta Lopetienė. Ji sakė, kad smagu matyti tiek daug jaunų žmonių Donelaičio žemėje, pasidžiaugė, kad iš Vilniaus edukologijos universiteto atvyko pilnas autobusas studentų, daugiausia lituanistų, kurie skaitė savo kūrybos eiles ir prozas kūrėnėlius, dainavo.

Mokytoja iš Marijampolės Stefanija Navickienė labai raiškiai perskaitė eilėraštį „Pasikalbėkim, Kristijonai“.

K. Donelaičio draugijos Marijampolės skyriaus pirmininkė Vida Mickuvienė sveikino K. Donelaičio žodžiais:

*Sveiks, svieteli margs! Šventės pavasario šventės,
Sveiks ir tu, žmogau, sulaukęs vasarą mielą.*

Vida Mickuvienė apibendrino konkurso „Rasome Donelaičiui“, skirto poeto 300-osioms gimimo metinėms, rezultatus, kalbėjo apie gautą rašto darbų įvairovę. Konkursą organizavo Marijampolės K. Donelaičio draugija, Savivaldybės administracijos Švietimo skyrius ir VŠĮ Nemuno euroregiono Marijampolės biuras. Iš šių darbų kitais metais draugija ruošiasi išleisti knygą. Už jaunosios kartos tautiškumo, kūrybiškumo ugdyimą bei meilės gimtam žodžiui puoselėjimą, už dalyvavimą konkurse Padėkos raštais ir atminimo dovanėlėmis apdovano Onutė Druseikaitė ir jos studentai iš Černiachovsko (Įsruties) kolegijos, Vitalija Kovalenko iš Sovetsko (Tilžės) ir Uljanovo vidurinės mokyklos mokytoja E. A. Bukontienė.

Trečioji šventės dalis – Poezijos pavasaris. 49-ojo Poezijos pavasario paukštė iš Lietuvos ir šiemet atskrido į Donelaičio žemę. Poetai iš Lietuvos susitiko su kaliningradiečiais 4-ojoje miesto bibliotekoje, pabuvojo Lietuvos Respublikos generaliniame konsulate Kaliningrade, „Pupų dėdės klube“ svečių namuose „Albertina“. Poetus iš Lietuvos kaip ir pernai lydėjo Kaliningrado rašytojų draugijos pirmininkas B. Bartfeldas, išleidęs keturias knygas, parašęs eilėraščių apie Lietuvą, jos miestus, lietuvių Homerą K. Donelaitį.

Poetė Alma Karosaitė padėkojo už pavasario

Poetai Aidas Marčėnas ir Borisas Bartfeldas.

linksmybes ir perskaitė du nuotaikingus savo kūrybos eilėraščius, skirtus jauniems skaitytojams.

Savo kūrybą skaitė poetas Aidas Marčėnas, o jo eilėraščius rusų kalba perskaitė B. Bartfeldas (išvertė Georgijus Jefremovas). Savo kūrybos posmus skaitė ir kaliningradiečiai poetai.

Pabuvojome šalia poeto, pavaikščiojome tais takais, kuriais vaikščiojo K. Donelaitis, pabendrauome su juo, pasisėmėme iš būrų dainiaus stiprybės, atsiveikiname iki kitų metų ir išvykome gyventi savųjų gyvenimų.

Renginį parėmė Mažosios Lietuvos lietuvių draugija Čikagoje, jai nuoširdžiai dėkojame už galimybę dalyvauti šventėje. Dėkojame renginio organizatoriams, programos dalyviams, jų mokytojams ir svečiams.

Emilija Algaudė Bukontienė – Uljanovo (Kraupiško) vidurinės mokyklos mokytoja.

Pasibaigė 2013 metų JAV LB Švietimo tarybos rašinių/meno konkursas

Ūlos Baranauskas, Maironio lituanistinės m-los 1B klasės mokinės lėktuvėlis. 1 vieta piešimo konkurse.

EGLĖ ŠLEŽIENĖ

Kasmet JAV LB Švietimo taryba organizuoja rašymo ir meno konkursą JAV lituanistinių mokyklų mokiniams. Šių metų piešinių konkurso tema – Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą 80-ųjų metinių paminėjimas. Švietimo taryba sulaukė per 600 piešinių iš 18 JAV lituanistinių mokyklų. Vertinimo komisiją sudarė: Danguolė Kuolienė, David Skirkey, Dalia Shilas, Laura Adomavičiūtė-Sargent.

Jaunesniųjų konkurso dalyvių (darželio – 1 klasės) buvo paprašyta sukurti lėktuvą, panaudojant skalbinių segtukus ir medinius pagaliukus. Kiek įdomių ir gražių darbelių sulaukėme! Komisijos sprendimu labiausiai išsiskyrė Ūlos Baranauskas (Lemont Maironio lituanistinė mokykla, 1 kl.) lėktuvėlis. Jai ir buvo skirta 1 vieta. 2 vietą laimėjo pirmos klasės mokinys Lukas Perchanok iš Detroit „Žiburio“ lituanistinės mokyklos. 3 vieta atiteko Detroit „Žiburio“ lituanistinės mokyklos darželio klasės mokiniui Lawrence Baker.

2 ir 3 klasės mokiniai piešė Lietuvą iš paukščio skrydžio. 1 vieta atiteko 3 klasės mokiniui Matui Liaukevičiui (Gedimino lituanistinė mokykla, Mundelein, IL), o 2 vietą užėmė trečiokas Dominykas Kundrotas iš Čikagos lituanistinės mokyklos. Trečios klasės mokinė Viktorija Saulis iš Lemont Maironio lituanistinės mokyklos užėmė 3 vietą.

Daug įdomių darbų buvo gauta iš 4, 5 ir 6 klasių mokinių, kurie buvo paprašyti sukurti jubiliejinį atminimo medalį, kuris pažymėtų 80-ąsias la-

kūnų skrydžio metines. Šioje grupėje aukščiausio įvertinimo (1 vieta) nusipelnė 6 klasės mokinio Andriaus Deuschle (Lemont Maironio lituanistinė mokykla) sukurtas medalis. 2 vietą užėmė Detroit „Žiburio“ lituanistinės mokyklos mokinė Monika Abariūtė (6 kl.), o 3 vietą – ketvirtokė Aleksa Jarašūnaitė iš Los Angeles Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos.

7 ir 8 klasių grupėje mokiniai kūrė 1933 metų liepos 15 dienos „Draugo“ laikraščio pirmąjį puslapį pažymintį Dariaus ir Girėno skrydį. Mokiniai turėjo naudoti pieštukus. Šioje grupėje pasižymėjo 8 klasės mokinė Lina Žmuidzinaitė iš Los Angeles Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos (1 vieta). Septintokas Aidas Jakubėnas iš Boston lituanistinės mokyklos laimėjo 2 vietą, o Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos, Washington, DC aštuntokė Nortautė Grintalis laimėjo 3 vietą.

9 ir 10 klasių mokinių darbai taip pat sulaukė diskusijų. Šios grupės dalyviai turėjo sukurti 3D paminklo, kurį New York miestas rengiasi pastatyti Steponui Dariui ir Stasiui Girėnui, eskizą. Po ilgų svarstymų piešinių vertinimo komisija nusprendė, kad šioje amžiaus grupėje labiausiai išsiskyrė Boston lituanistinės mokyklos dešimtoko Andriaus Bernoto eskizas (1 vieta). 2 vieta atiteko devintokei Arijai Empakerytei (Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla, Los Angeles), o 3 vieta skirta 9 klasės mokinės Gabijos Baltaduonytės (Boston lituanistinė mokykla) sukurtam paminklui.

Šių metų rašinių konkurso dėmesys buvo skirtas lietuvių kalbai ir jos grožiui. Konkurse dalyvavo 337 mokiniai iš 13 JAV lituanistinių mokyklų. Rašinių vertinimo komisiją sudarė: Mirga Girniuvienė, Irena Šebedienė, Jolanta Dubauskaitė, Roma Balandienė, Asta Balandytė ir Birutė Šležienė.

2-3 klasių grupėje mokiniai buvo paprašyti išrinkti 10-15 žodžių ir sudaryti „Mano gražiausių žodžių žodyną“. Džiaugiamės, kad sulaukėme tiek įdomių ir spalvotų žodynėlių. Šioje grupėje daugiausia dėmesio sulaukė ir 1 vietą laimėjo trečiaklasio Marko Učkuronio iš Washington, DC Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos žodynėlis. „Ačiū – tai padėkos žodis. Brolis – tai yra mano šeima. Geras – tokiu reikia būti. Gražus – gražiai skamba. Lietuva – tai mano tėvynė“, – rašo Markas.

2 vieta atiteko antrokei Gintarei Bartulytei iš Los Angeles Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos, o trečioji vieta skirta Gedimino lituanistinės mokyklos, Mundelein, IL trečiokei

Amelia Calderon.

4-5-6 klasių mokiniai turėjo siekti sudėtingesnę užduotį. Mokiniai turėjo išrinkti jiems labiausiai patinkančius lietuviškus žodžius ir sudėti juos į eilėraščių. Šioje grupėje labiausiai pasižymėjo Lemont Maironio lituanistinės mokyklos 6-os klasės mokinio Roko Burnos eilėraščių:

*Pas mus jūs skridot per Atlantą,
Pas mus skubėjot iš toli.
Su „Lituanica“ perskridot Atlantą,
Su ja jūs kilot vis aukštin.*

*Visa tauta tą dieną jūsų laukė
Su nerimu ir viltimi.
Gyvybę tartum dovaną atidavė
tėvynei,
Mažytės žemės vardą nešdami
aukštin.*

2 vieta buvo skirta Detroit „Žiburio“ lituanistinės mokyklos šeštokei Aleksai Skiotytei. 4 klasės mokinė Agota Petrauskas iš New York Maironio lituanistinės mokyklos užėmė 3 vietą.

Nemažai darbų gavome iš septintokų ir aštuntokų. Šioje amžiaus grupėje moksleiviai skaitė Justino Marcinkevičiaus eilėraščių „Gimtoji kalba“ ir diskutavo, ką reiškia lietuvių kalba ir su kuo ji lyginama. Rašinių komisijos nuomone, daugiausia dėmesio sulaukė ir 1 vietos nusipelnė Detroit „Žiburio“ lituanistinės mokyklos aštuntoko Karolio Blaževičiaus rašinys. „Visos kalbos yra svarbios savo tautai. Be kalbos žmogus negalėtų išreikšti savo norų, minčių ir emocijų“, – rašo Karolis.

2 vieta skirta tos pačios mokyklos aštuntokei Elytei Busuito, o 3 vieta atiteko Marisai Sadauskaitei iš Lemont Maironio lituanistinės mokyklos.

Pačių vyriausiųjų rašinių konkurso dalyvių – devintokų ir dešimto-

kų – taip pat laukė išbandymas. Moksleiviai skaitė Mikalojaus Daukšos parašytus žodžius ir savo rašiniuose diskutavo, kodėl kalba yra svarbi. Po ilgų diskusijų 1 vieta atiteko A. Kazickienės lituanistinės mokyklos dešimtokei Justui Klimavičiui, kuris taip rašė: „Mus lietuvius kalba sieja čia, Amerikoje. Man kalba leidžia draugauti su kitais lietuviais ir vadinti juos broliais ir seserimis. Man kalba leidžia kalbėti ir suprasti, ką mano seneliai ir tėveliai sako. Nesvarbu, kaip toli nuo Lietuvos aš gyvenu, bet svarbu kiek aš suprantu lietuvių kalbą.“

2 vieta paskirta Čikagos mokyklos 10 klasės mokiniai Ugnei Jurgaitytei, o Boston lituanistinės mokyklos dešimtokas Darius Shubert laimėjo 3 vietą.

Kaip ir praėjusiais metais JAV LB Švietimo taryba vertino ir darbus parašytus anglų kalba. Skatinamoji premija šiais metais atiteko Boston lituanistinės mokyklos 9 klasės mokiniui Matui Leveckiui.

Labai džiaugiamės visais konkursų darbais bei didžiuojamės, kad JAV lituanistinėse mokyklose mokosi tiek daug kūrybingų vaikų. Nuoširdžiai sveikiname konkursų nugalėtojus ir linkime jiems puoselėti savo kūrybiškumą!

Taipogi, JAV LB Švietimo tarybos vardu norėčiau padėkoti visiems konkursų komisijos nariams už jų laiką ir atsidavimą lituanistiniam švietimui. Ačiū Jums!

Eglė Šležienė – JAV LB Švietimo tarybos narė, 2013 metų rašinių/meno konkurso koordinatore.

„Draugo“ redakcijos prierašas: Laimėtojų rašinėlius ir piešinius spausdinsime „Draugo“ lietuviukuose“ birželio 6 d.

Lietuvių opera pakviesta į teatro festivalį Kinijoje

Kompozitorės Linos Lapelytės, libreto autorės Vainos Grainytės ir režisierės Rugilės Barzdžiukaitės opera „Geros dienos!“ sulaukė sėkmės Švedijoje vykusioje Tarptautinėje scenos menų bienalėje – Tarptautinės konkurso komisijos sprendimu operai „Geros dienos!“ įteiktas Šanchajaus šiuolaikinio teatro festivalio ACT „Globe Teana-Theatre Observation Award“ – kvietimas pristatyti operą ACT festivalyje, Šanchajaus Dramos menų centre.

Gegužės 22-26 d. vykusioje Tarptautinėje scenos menų bienalėje dalyvavusi lietuvių opera „Geros dienos!“ pateko į tarptautinio šiuolaikinio muzikos teatro konkurso „Music Theatre NOW“ baigiamąją dalį kartu su 16 kitų muzikos teatro projektų, atrinktų iš daugiau nei 400 dalyvių iš 35 pasaulio šalių.

Konkursas „Music Theatre NOW“ šiemet vyko jau antrą kartą. Pirmą kartą jis buvo surengtas 2008 metais Berlyne. 2016 m. trečiasis konkursas vyks Roterdame (Nyderlandai).

„Music Theatre NOW“ projektas, tai kūrėjų, prodiuserių, festivalių kuratorių, meno kritikų, leidėjų susitikimų vieta, kur suteikta galimybė vos per keletą dienų susipažinti su ryškiausiais pasaulio muzikos teatro įvykiais bei iš kurios prasideda šiuolaikinio muzikos teatro projektų tarptautinė sklaida. Lietuvių autorių opera „Geros dienos!“ sulaukė įvairių pasaulio festivalių prodiuserių dėmesio.

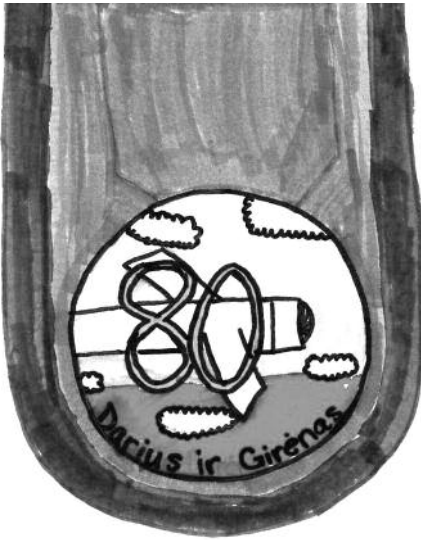
Opera „Geros dienos!“ sukurta 10-iai balsų, elektronikai ir pianinui, įpinant kasdienės aplinkos ir prekybos centrų akustinę garsų įvairovę. Siužeto pagrindas – prekybos centro kasininkų mintys, tai, kas slypi anapus mechaniško „Laba diena“, „Ačiū“, „Geros dienos“, aptarnavimo. Slaptos parduotuvės mintys, jų gyvenimų aprašymų išsklotinės čia tampa trumpa asmenine drama. Žiūrovui suteikiama ne tik smalsumo teisė – galimybė patekti į kiekvienos parduotuvės vidaus pasaulį, bet ir atpažinti save – neišvengiamo „uždirbti-pirkti“ rato dalyvį.

Operos kūrėjai atsisako klasikinio dainavimo: kasininkų arijos neretai skamba kaip pasikartojančios banalios melodijos, primenančios monotoniją, nesibaigiantį prekių keliavimą konvejeriu.

ELTA

Opera „Geros dienos!“
Kęstučio Serulevičiaus nuotr.

„Žiburio“ lituanistinės mokyklos 6 klasės mokinės Monikos Abariūtės sukurtas jubiliejinis atminimo medalis. 2 vieta piešimo konkurse.

LIETUVA IR PASAULIS

„Europos namai“ – Lietuvos europiškumo simbolis

Vilnius (Prezidentės spaudos tarnyba) – Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė kartu su Europos Parlamento pirmininku Martin Schulz ir Europos Komisijos (EK) vicepirmininke, teisingumo, pagrindinių teisių ir pilietybės komisare Viviane Reding sostinės Gedimino prospekte penktadienį, gegužės 31 d. atidarė „Europos namus“. Čia po vienu stogu įsikūrė visos Lietuvoje veikiančios Europos Sąjungos institucijos – Europos Komisijos atstovybė, Europos Parlamento informacijos biuras ir Europos lyčių lygybės institutas.

„Europos namuose“ veiks visiems lankytojams atvira biblioteka, bus organizuojami įvairūs seminarai, susitikimai ir diskusijos. Čia bus galima rasti naujausių leidinių, vaizdo ir garso medžiagos, susijusios su Eu-

ropos Sąjunga.

„Daugiau nei pusė milijardo tu pačių vertybių ir interesų vienijamų Senojo žemyno gyventojų turės savo namus Lietuvoje. Simboliška, kad jie atidaromi mūsų šalies pirmininkavimo Europos Sąjungai išvakarėse. Europa yra atvira, girdinti ir norinti suprasti kiekvieną savo pilietį. Todėl labai džiaugiuosi, kad mes turėsime vietą, kuri galės priimti kiekvieną europietį ir būti jam draugiška, suprantanti ir padedanti“, – sakė šalies vadovė.

Susirinkusiesiems į „Europos namų“ atidarymą prezidentė palinkėjo niekada nepamiršti garbingai, sąžiningai ir atsakingai vykdyti savo europietišką pareigą ir prisidėti prie Europos ateities kūrimo.

Vilniaus festivalis prasidėjo V. Urmanos koncertu

Violeta Urmana.

ELTA nuotr.

Vilnius (ELTA) – Pirmąją vasaros pirmadienį, birželio 3 d., sostinėje prasidėjo septynioliktasis Vilniaus festivalis. Turiningą jo programą atvėrė pasaulio operos scenų numylėtinės dainininkės Violetos Urmanos ir Modesto Pitreño diriguojamo Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro koncertas. Festivalio pradžios koncerte Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre skambėjo Mikalojaus Konstantino Čiurlionio simfoninė poema „Miške“ bei Richard Wagner ir Richard Strauss kūrinų programa, kuri

vėliau bus atliekama ir proginiuose Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai koncertuose. Vilniaus festivalyje iki birželio 20 d. numatyti aštuoni koncertai. Į festivalio programą įtrauktas ir Bobby McFerrin bei grupės koncertas birželio 13 d. Festivalyje koncertuos retai Lietuvos muzikos padangėje pasirodantis pianistas, improvizatorius, kompozitorius Andrius Žlabys. Šįkart jis sugrįžta kaip mąslus Johann Sebastian Bach muzikos interpretatorius.

Klaipėdoje įamžintas poeto H. Radausko atminimas

Klaipėda (ELTA) – Klaipėdos centre, Liepų gatvėje, grojant senojo pašto karilionui, iškilmingai atidengta atminimo lenta žymiam lietuvių poetui modernistui, Henrikui Radauskui (1910–1970). Tarpukariu šio pašto patalpose veikusiame radiofone kurį laiką dirbęs pranešėju poetas vėliau pasitraukė į Vakarus ir ten gyveno iki pat mirties. Pagerbti iškilų poetą, esteta, lietuvių poezijos aristokratu vadinamą H. Radauską pajūryje sumanė scenaristas ir žurnalistas Pranas Morkus. Šiai idėjai pritarė prozininkas Juozas Šikšnelis. Atminimo lentą sukūrė skulptorius Algirdas Bosas. Akmenimis grįstame pašto kiemelyje įvykusioje literatūros popietėje prisimintas vingiuotas, kažkada sovietmečio cenzorių beveik išginto iš lietuvių literatūros padangės išeivio H.

Radausko gyvenimo kelias, jo kūryba šiaapus ir anapus Atlanto.

Lenta Henrikui Radauskui.

ELTA nuotr.

JAV ir Vokietija įspėjo Rusiją, kad B. al-Assad apginklavimas pakenks Sirijai

G. Westerwelle (k.) ir J. Kerry.

ELTA nuotr.

Washington, DC (BNS) – JAV ir Vokietija perspėjo Rusiją, kad Sirijos prezidento Bashar al-Assad apginklavimas pakenks pastangoms surengti Sirijos vyriausybės ir sukilėlių taikos derybas. JAV valstybės sekretorius John Kerry po susitikimo su Vokietijos užsienio reikalų ministru Guido Westerwelle sakė, kad Rusijos planai B. al-Assad nusiųsti pažangią oro gy-

nybos sistemą taip pat pakenks Izraelio saugumui. JAV ir Rusija nori Ženevoje kitą mėnesį surengti Sirijos vyriausybės ir opozicijos taikos konferenciją. D. Westerwelle ragino B. al-Assad nutraukti smurtą ir sėsti prie derybų stalo ir sakė Rusijai, jog B. al-Assad siųsti raketas yra visiškai neteisinga.

Tūkstančiai protestavo prieš tai, kaip sprendžiama Europos skolų krizė

Frankfurtas-Madridas (BNS) – Tūkstančiai žmonių birželio 1 d. Europos miestuose protestavo prieš tarptautinių galių „trejetą“, kurio politiką dėl finansų krizės kaltina padidinus jų ekonomines bėdas. Policija panaudojo ašarines dujas prieš protestuotojus, kurie žygiavo prie Europos centrinio banko (ECB) Frankfurte, o Ispanijoje ir Portugalijoje, kurios abi gavo finansinę pagalbą, demonstracijose dalyvavo dar daugiau įpykusių žmonių. Tarptautinių skolintojų trejetas – Tarptautinis valiutos fondas (TVF), Europos Sąjunga (ES) ir Europos centrinis bankas (ECB) – mainais

į finansinę pagalbą primetė griežtas sąlygas tokioms šalims kaip Graikija ir Portugalija. Protestuotojai sako, kad vyriausybės taikomos diržų veržimosi priemonės toms sąlygoms patenkinti neteisingai baudžia neturtinuosius, ir taip labiausiai kenčiančius dėl darbo vietų mažinimo ir mokesčių didinimo. Keli tūkstančiai demonstrantų su plakatais ir Ispanijos vėliavomis žygiavo centrine Madrido gatve aidint būgnams ir dūdoms. Lisabonoje protestuotojai prie TVF – jis šaliai prieš dvejus metus suteikė 78 mlrd. eurų finansinę pagalbą – atstovybių mojavo raudonomis kortelėmis.

Neramumai Turkijoje

Ankara (ELTA) – Birželio 2 d. Stambule ir Ankaroje vis dar degė laužai, o protestuotojai grūmėsi su policija, tačiau gatvės buvo daug ramesnės nei pastarąsias dvi dienas. Tai vienas nuožmiausių protestų prieš Turkijos valdžią, kokių jau seniai nebuvo. Protesto akcija Taksimo aikštėje peraugo į neramumus naktį į birželio 1 dieną. Iš pradžių vietos gyventojai protestavo prieš Gezio parko atnaujinimą, nes jo vietoje valdžia planuoja atidaryti naują prekybos centrą. Tačiau netrukus šūkliai virto poli-

tiniais, ir demonstrantai pareikalavo, kad ministras pirmininkas Tayyip Erdogan, kaltinamas autoritarizmu, atsisistatytų. Turkijos vidaus reikalų ministras Muammer Guler pranešė, jog buvo sulaikyti 939 asmenys 90-yje skirtingų protesto židinių visoje šalyje. Stambule nukentėjo 1,000 žmonių. Policija Stambulo centre esančiame parke panaudojo ašarines dujas ir vandens patrankas prieš protestuotojų minią, mėginusią susiburti centrinėje miesto Taksimo aikštėje.

Pasisako prieš genocido sąvokos peržiūrėjimą

Vilnius (BNS) – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) valdybą papiktino svarstymai pervadinti Genocido aukų muziejų į Teroro ir pasipriešinimo muziejų, nes esą dabartinis pavadinimas ne visai atitinka genocido sąvoką. „Mus nustebino ir papiktino Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) vadovės Birutės Burauskaitės vieši pasisakymai spaudoje, kad nors sovietų nusikaltimai turi genocido požymių, bet pilnai

neatitinka genocido sąvokos. Jos nuomone, sovietų teroras yra ne genocidas, o nusikaltimai žmoniškumui ir karo nusikaltimai. Esą genocidu galima vadinti tik žydų žudynes. Ir tai ji pasakė prieš pat trėmimų ‘Vesna’ 65 metų sukakties minėjimą“, – teigia LPKTS valdybos pirmininkas Edvardas Strončikas. Genocido sąvoka įtvirtinta Baudžiamajame kodekse, LGGRTC įstatyme ir dar keliuose teisės aktuose.

ŠVENTADIENIS

Popiežius Pranciškus vadovavo Švenčiausiojo Sakramento adoracijai

Sekmadienį, birželio 2 d., vyko didžioji pasaulinė Tikėjimo metų eucharistinė adoracija, tuo pačiu metu vienai valandai į vieną šlovinimo ir dėkojimo maldą subūrusi visą katalikų pasaulį. Romoje, Šv. Petro bazilikoje, adoracijai vadovavo popiežius Pranciškus. Vietinėse Bažnyčiose tą pačią valandą vykusioms adoracijoms vadovavo jų ganytojai.

Šia proga jau iš anksto buvo paskelbtos dvi intencijos, kuriomis popiežiaus Pranciškus ragino kartu su juo mestis adoracijos metu. Visų pirma buvo meldžiamasi už Bažnyčią, kad būtų klusni Dievo Žodžiui ir jį ištikimai liudytų pasauliui. Buvo taip pat meldžiasi už visus pasaulyje kenčiančius, kad jie sulauktų artimo meilės.

Valandą trukusioje adoracijoje, vykusioje Šv. Petro bazilikoje, popiežiaus homilija nebuvo numatyta. Pamaldos prasidėjo giedamu Tikėjimo metų himnu. Priešais adoravimui išstatytą Švenčiausiąjį Sakramentą tylos akimirkos buvo perpintos trumpomis eucharistinėmis meditacijomis, kurias sukūrė pastarųjų aštuonių dešimtmečių popiežiai – Pijus XII, palaimintasis Jonas XXIII, Paulius VI, Jonas Paulius I, palaimintasis Jonas Paulius II ir Benediktas XVI. Adoracijos pabaigoje popiežius Pranciškus palaimino Švenčiausiuose Sakramentu, o prieš išsiskirstydami visi dalyviai sugiedojo antifoną Marijai „Sveika, Karaliene“.

„Devintinės – tai raginimas dalintis su kitais tuo, ką turime“

Sekmadienio Vidudienio maldos proga, popiežius Pranciškus komentavo Evangelijos skaitinį apie stebuklingą duonos padauginimą, šiandien daugelyje šalių švenčiamos Devintinės.

Esame prie Galilėjos ežero kranto. Ateina vakaras. Jėzui rūpi paskui jį atsekusi žmonių minia. Visi jie išalkę. Ką daryti? Ir mokiniai mato problemą, dėl to jie ir sako Jėzui: „Paleisk minią, tegul žmonės eina į aplinkinius kaimus ir pasirūpina maisto.“ Jėzus atsako: „Tai jūs duokite jiems valgyti.“ Mokiniai nustemba: „Kaipgi galime pamaitinti tokią minią, juk turime tik penkis duonos kepalukus ir dvi žuvis.“ Bet Jėzus liepia susodinti žmones ir, palaiminęs tą duoną ir žuvį, duoda mokiniams, kad išdalintų miniai. Ir visi palvgo iki soties!

Mokiniai ne iš karto suprato. Jėzus vadovaujasi kitokia logika - meilės logika. Devintinių išikilmė – tai raginimas atsiversti ir tikėti Apvaizda, – sakė popiežius. Tai raginimas dalintis su kitais žmonėmis tuo ką turime, net jei turime nedaug. Tai raginimas neužsidaryti savyje. Prašykime Mergelę Mariją, kad ji mums lydėtų atsivertimo kelyje, kad jos užtariamai sugebėtume vis ištikimiau sekti Jėzų, kurį garbiname Eucharistijoje.

Po vidudienio maldos popiežius Pranciškus priminė karą Sirijoje, trunkantį jau daugiau kaip dvejus metus; dar kartą paprašė, kad būtų paleisti visi pagrobti žmonės; dar kartą paragino melstis už taiką toje šalyje. Popiežius paminėjo ir kitus pasaulyje šiuo metu vykstančius konfliktus, įtampą kai kuriose Lotynų Amerikos valstybėse, ir prašė melstis už susitaikinimą ir taiką.

„Karas visada yra beprotybė“

Šį sekmadienį, birželio 2 d., buvo minima Italijos nacionalinė šventė – Respublikos diena. Šia proga popiežiaus Pranciškaus aukotose rytinėse Mišiose dalyvavo Italijos kariuomenės ordinaras ir taikos misijose sužeisti kariai bei žuvusiųjų artimieji, iš viso apie 80 žmonių. Vatikane Devintines paminėjus jau praėjusį ketvirtadienį, šis sekmadienis buvo devintasis eilinis sekmadienis. Buvo skaitomas Evangelijos pasakojimas apie šimtininką, kuris prašo Jėzų pagydyti jo tarną. Komentuodamas šią Evangelijos ištrauką, popiežius Pranciškus kalbėjo apie karą ir taiką.

„Šiandien čia susirinkome melstis už mūsų žuvusiųuosius, už mūsų sužeistuosius, už tos beprotybės – karo – aukas, – sakė popiežius Pranciškus. Karas tai žmoniškumo savižudybė, nes jis žudo širdį, žudo Viešpaties žinią mumyse, žudo meilę!“ Pasak popiežiaus, karas visada kyla iš neapykantos, pavydo, galios troškimo, iš siekimo turėti vis daugiau valdžios. Iš istorijos žinome, kad labai dažnai visame pasaulyje vietines problemas, ekonominius sunkumus, ekonomines krizes pasaulio didžiūnai nori išspręsti karais. Kodėl? Ogi todėl, sakė popiežius, kad jiems pinigai svarbiau už žmones! Tokia yra karo esmė: karas – tai tikėjimas pinigais, tikėjimas stabais, kurie pastumia žmogų žudyti savo brolių, tikėjimas stabais, kurie žudo meilę.

Bernardinai.lt

DATOS ir SUKAKTYS

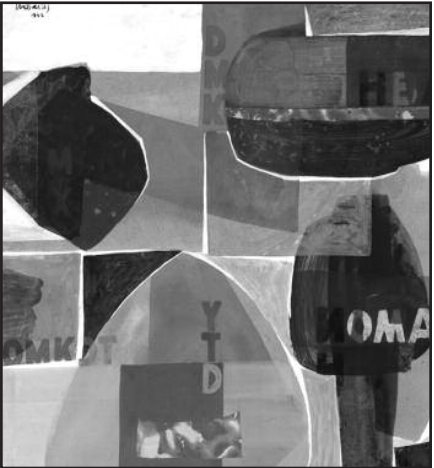
Pirmoji birželio savaitė

Birželio 3 d.

– Sąjūdžio diena.
– 1963 m. mirė **Jonas XXIII** (tikrasis vardas *Angelo Giuseppe Roncalli*) – Palaimintasis Romos katalikų bažnyčios popiežius nuo 1958 m. spalio 28 d. iki mirties. Palaimintasis. Katalikų bažnyčios atsinaujinimo pradininkas. Išrinktas popiežiumi 1959 m. pradėjo rengti Vatikano II Susirinkimą, vykusį 1962–1965 m., kurio pagrindiniai tikslai buvo Bažnyčios atsinaujinimas ir krikščioniškų Bažnyčių ekumenizacija. Jis padidino kardinolų kolegiją, į ją įtraukė Afrikos ir Japonijos atstovų. Stiprino ekumeninius ryšius su kitomis Bažnyčiomis. 1960 m. įsteigė Krikščionių vienybės sekretoriatą. Bendravo su tikinčiųjų bendruomenėmis. Susitiko su didžiųjų pasaulio valstybių ir komunistinių šalių valdžios atstovais (gimė 1881 m.).

Birželio 4 d.

– 1922 m. gimė **Elena Urbaitytė** – lietuvių dailininkė, skulptorė. Nuo 1953 m. gyveno New York, 1957–1984 m. dirbo mokytoja, 1958–1960 m. studijavo Columbia universitete. 1961 m. surengė pirmąją tapybos parodą „Auth Sherman“ galerijoje New York, vėliau dar 15 asmeninių parodų Niujorke, Čikagoje ir Toronto, dalyvavo per 100 grupinių parodų 21 JAV muziejuose ir galerijose. Savo mene E. Urbaitytė siekė sujungti tapybą, skulptūrą ir architektūrą. To pavyzdys jos skulptūrinė serija, pavadinta „Nutapyti paviršiai“ (1987 m.) ir „Instaliacija“ (1990 m.) Jau nuo 1979 m. menininė visiškai atsidavė skulptūrai, jos pirmi rezultatai rodyti „Phoenix“ galerijoje, pavadinti „Apšviesta statyba“. Spalva tapyboje jai buvo svarbiausia priemonė, o perkelta į skulptūrą virto milžiniška instaliacija arba montažu (mirė 2006 m.).

E. Urbaitytė. Kompozicija su gėlėmis.

Birželio 5 d.

Maršalo plano plakatas.

– 1947 m. JAV valstybės sekretorius George Marshall kalbėdamas Harvard universitete pasiūlė Europos valstybėms paramą, vėliau pavadintą **Maršalo planu** – Europos atkūrimo programa. Planas apėmė 15 Europos valstybių ir Turkiją, o nuo 1949 m. ir

VFR. Maršalo planas padėjo atstatyti Vakarų valstybių ūkį. JAV reikalavo, kad šalys, gaudančios ekonominę paramą, bendradarbiautų per bendrą organizaciją, kuri skirstys pagalbą. Taip 1948 m. buvo įkurta Europos ekonominio bendradarbiavimo asociacija. Ji turėjo tikslą centralizuoti ir planingai reguliuoti ekonomiką. JAV buvo naudinga atkurti Europos šalių ūkį: turtingos šalys galėjo tapti gera rinka JAV prekėms. Be JAV paramos Europoje galėjo paplisti komunizmo idėjos. Pagal šį planą JAV Kongresas skyrė 13 mlrd. dol. Sovietų Sąjunga, Suomija ir kitos Šiaurės Europos valstybės ekonominės pagalbos atsisakė.

Birželio 6 d.

– 1977 m. mirė **Domas Jasaitis** – Lietuvos gydytojas, JAV lietuvių visuomenės veikėjas, kraštotyrininkas (gimė 1898 m.).

Birželio 7 d.

– 1930 m. Lietuvos universitetas Kaune pavadintas Vytauto Didžiojo vardu.

Imre Nagy paminklas Budapešte.

– 1896 m. gimė **Imre Nagy** – Vengrijos komunistų vadas ir ministras pirmininkas. Dėl jo pradėtų reformų Sovietų Sąjunga 1956 m. įsiveržė į Vengriją. Sudarė daugiapartinę vyriausybę. Paskelbė, kad Vengrija išstoja iš Varšuvos sutarties organizacijos, pareikalavo išvesti iš Vengrijos sovietų kariuomenę ir kreipėsi į Jungtines Tautas prašydamas apginti šalies neutralumą. Vėliau sumintas ir nuteistas mirti. Laikomas Vengrijos tautiniu didvyriu ir kovos su komunizmu simboliu (mirė 1958 m.).

Birželio 8 d.

– 632 m. mirė **Mahometas** – islamo pradininkas, musulmonų laikomas paskutiniu juo iš pranašų, per kurį Alachas perdavė Koraną. Taip pat diplomatas, prekiautojas, filosofas, oratorius, įstatymų leidėjas.

– 1810 m. gimė **Robert Schumann** – vokiečių kompozitorius ir įtakingas muzikos kritikas, vienas žymiausių XIX a. kūrusių kompozitorių romantikų. Priskiriamas estetizmo krypčiai (mirė 1856 m.).

Birželio 9 d.

– 1781 m. gimė **George Stephenson** – anglų inžinierius. 1815 m. sukonstravo pirmąjį geležinkelį. 1825 m. pagal jo projektą buvo nutiesta pirmoji geležinkelio linija. Garvežio greitis tuo metu siekė 46 kilometrus per valandą (mirė 1848 m.).

– 1870 m. mirė **Charles Dickens** – anglų rašytojas, žymiausias anglų romano kūrėjas, dažnai vadinamas romanistų Shakespearu (gimė 1812 m.).

– 1984 m. mirė **Stepas Zobarskas** – lietuvių rašytojas, vertėjas, leidėjas (gimė 1911 m.).

– 1967 m. mirė **Pranas Brazys** – Europos lietuvių vyskupas (gimė 1915 m.).

Ir štai lyg *de ja vu* – lygiai po septynerių metų mano kojos vėl žengia prabangiu *Golden Nugget* kilimu. Tačiau šį kartą mūsų laukė netikėtas ir, švelniai tariant, ne visai malonus siurprizas. Mums privažiavus prie pagrindinio įėjimo, durininkas šūktelėjo, kad čia draudžiama sustoti, nes čia viešbutis. Atsakiau, kad mes turime čia rezervuotus kambarius. Durininkui nepavyko nuslėpti nuostabos grimasos, bet po akimirką trukusios pauzės jis mūsų paprašė motociklus statyti prie kiemo pusėje esančio įėjimo. Įžengėme į prabangų viešbutį po nakvynės palapinėje ir sekinančios dykumos kelionės, tad, žinoma, atrodėme lyg elgetos: Olegas purvinais auliniais batais, išsekusiu veidu, nešinas permatomu maišeliu su skalbimui paruoštais drabužiais; Silverijus su purvina odine liemene, padabinta išblukusiais baikeriškais antsiuvais; aš kelias dienas nesiskutęs barzdos, purvina skarele perrišta koja, kurią nusideginau, prisilietęs prie karšto duslintuvo. Prie registracijos stalo stovėjo eilė išsirikiavusių viešbučio svečių: kas sniego baltumo sportiniais bateliais, kas puošniomis šilko suknelėmis, tiesiai iš lėktuvų su oro kondicionieriais, limuzinų ir taksi, švytinčiais veidais, nešini firminiais lagaminais. Liko jau visai nedaug, kad gautume savo vietą ilgai lauktame rojuje, bet čia sužinojome, kad dėl to, jog atvykome vieną dieną vėliau – mūsų visa rezervacija anuluota ir net pamainos vadovė atsisakė mums kuo nors padėti, nes viešbutis esąs pilnas. Dabar pasijutom lyg atstumti dykumų valkatos.

Susiradome kambarį šalia esančiame *Binjons* viešbutyje, tačiau jis nė iš tolo prabanga neprilygo *Golden Nugget*. Nusiplovėme dykumų dulkes ir dar ilgai juokėmės, prisimindami vienas kito išvaizdą *Golden Nugget* viešbučio vestibulyje. Vėliau mieste matėme keletą vietinių elgetų, ir jie atrodė šiek tiek geriau nei mes prieš keletą valandų.

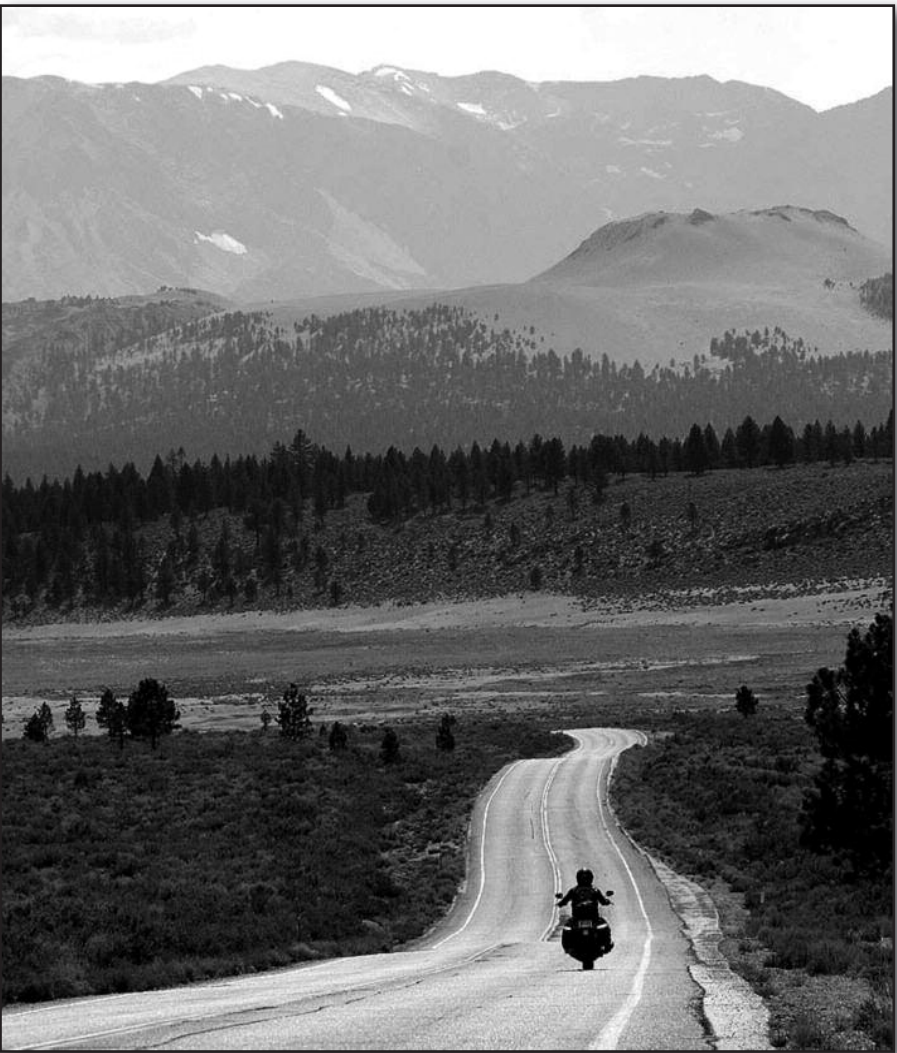
Pailsėję sutemus sėdome į taksi ir nuvažiavome į pagrindinę Las Vegaso *The Strip* gatvę, kurioje išikūrę patys prabangiausi viešbučiai ir kazino. Visa gatvė lyg vienas milžiniškas šou – kiekviename kvadratiname centimetre kažkas vyksta: dega, žybsi, groja, sprogsta, išsiveržia įspūdingi fontanai ir minios žmonių bei automobilių – sveikas, tikrasis Las Vegas! Vaikščiojome ir mėgavomės gyvenimo švente.

Stebėdami minias amerikiečių,

Svajonės link vienos įkvepiančios kelionės istorija

DARIUS ČIBONIS 13

azijiečių ir indų, ištisomis šeimomis vakare vaikštinėjančių Las Vegaso bulvarais, galvojome, kaip būtų miela, jei kuo daugiau Lietuvos žmonių galėtų sau leisti apsilankyti šiuose kraštuose bent per atostogas. Keturių žvaigždučių viešbutis trims žmonėms senamiestyje kainuoja nuo 150 Lt, taksi iki centro nuveža už 25 Lt, pavalgyti užkandinėje irgi galima už 15–25 Lt. Abejojame, ar Baltijos pajūryje dar galima rasti tokių kainų?

Aš pagalvojau, kad didelė dalis gal ir galėtų, tačiau pamiršta, koks pasaulis didelis, dosnus ir atviras.

Norėtume paskatinti visus drąsiau svajoti ir toliau keliauti...

MIRTIES SLĖNIŲ Į KALIFORNIJĄ

Startavome iš Las Vegaso centro ankstyvą rytą, kad suspėtume nuvažiuoti toliau į šiaurę San Francisko link ir iki didžiųjų dienos karščių pervaziuotume liūdnai pagarsėjusį Mirties slėnį (*Death Valley*), kuriame vyrauja rekordinės oro temperatūros ir kur ne vienas keliautojas yra gavęs galą. Liepos mėnuo – ne pats tinkamiausias metas važiuoti per karščiausią pasaulio tašką motociklais, bet mums tai buvo nė motais.

Išvažiuodamas iš Las Vegaso, už nugaros išgirdau stabdžių cypimą ir veidrodėlyje pamčiau šokiruojantį vaizdą: asfaltu čiuožiantį Olego motociklą ir patį Olegą, besiverčiantį kūl-

versčiais. Sustojau artimiausiame įvažiavime ir nulėkiau pažiūrėti, kas atsitiko. Svarbiausia, mačiau, kad Olegas gyvas, atrodo, ir sveikas, pašokęs ant kojų kartu su Silverijumi ir

meksikietiškos išvaizdos vietos gyventoju kelia nuo asfalto motociklą.

Paaikėjo, kad Olegas neatsargiai pristabdė ir nesuvaldė motociklo ant saulės įkaitinto, slidesnio nei įprasta asfalto. Motociklas irgi smarkiai nukentėjo, nuvarėme jį nuo kelio. Sutvarsčiau apibrozdintas Olego rankas, o Silverijus apžiūrėjo motociklą, suveržė vieną kitą atsileidusį varžtelį. Visų laimei, kelionę galėjome tęsti toliau. Tai mums buvo geras perspėjimas dėl saugumo, tad visą likusią dienos dalį važiauvau vilkėdamas striuke su apsaugomis.

Taip „gerai važiavosi“, kad Mirties slėnį prašvilpėme nesutikę jo blyškiaveidės šeimininkės, tik sustoję vieną kartą mažame kaimelyje įsipilti kuro. Mirties slėnis – tai iš pažiūros visiškai saulės išdegtos stepės ir kalvos, kur nerasi vietos pasislėpti nuo beprotiškos saulės kaitros. Tačiau degalinėje pavartę fotokalendorių įsitikinome, kad čia knibždėte knibžda įvairiausių gyvūnų. Mums važiuojant kartkartėmis lyg keisti maži žmogeliukai kelią perbėgdavo kažkokie graužikai. Važiuojant Mirties slėniu išsipildė viena mano svajonių – pamatyti laisvėje Šiaurės Amerikos erelį. Didžiulis erelis pakilo iš pakelės tiesiai priešais mano motociklą ir perskrido kelią taip arti manęs, kad beveik galėjau išžiūrėti, kaip jis man draugiškai pamerkė akį.

Įvažiavome į Kalifornijos valstiją, ir kraštovaizdis staiga pasikeitė. Mūsų kelias toliau driekėsi per Siera Nevados kalnus. Prasidėjo įspūdingi kelių serpantinai, o tarpukalnėse vėjas stulpais nešiojo smėlį ir buvo įspūdinga stebėti, kaip keliaujantis smėlio stulpas tiesiai prieš akis kerta kelią, tik reikia saugotis, kad į tokių nepakliūtum, nes jo prineš į įvairias kūno vietas.

Įvažiavome į Jozemaito nacionalinį parką, kuris įsitaisęs mūsų kelyje, tiesiog Siera Nevados kalnų viršūnėse.

Bus daugiau

AKIŲ LIGOS

**DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER**
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

**DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA**
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

REAL ESTATE

Perku arba išsinuoju žemę
Lietuvoje, tinkamą ūkininkauti ir perku mišką. Apmokėjimas per banką. Sandorį galima atlikti Lietuvoje ir JAV.
Rolandas, tel. +370-616-93194

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Tautinis atgimimas, krikščionybė ir lietuviai protestantai – 2

Tęsinys. Pradžią gegužės 30 d.

DONATAS JANUTA

II. Protestantiška Lietuva

Reformacija Europoje prasidėjo su 1516 m. teologijos profesoriaus kunigo Martin Luther paskelbtomis tezėmis, kuriose jis „protestavo“ prieš kai kuriuos tų laikų katalikų Bažnyčios papročius ir ritualus bei prieš dvasininkų materializmą.

Kartu su reformacija Europoje plito ir humanizmas – kultūros ir intelekto sąjūdis, kuris pabrėžė žmogaus kaip individo vertybę, jo proto galybę ir skatino žmogaus išsilavinimą. Pagrindinė humanizmo tezė buvo, kad žmogaus vertė nepriklauso nuo luomo ar nuo visuomenėje užimamos vietos, bet priklauso nuo jo paties pasiekimų.

Abu šie judėjimai iškėlė gimtosios kalbos reikšmę. Humanizmas tai darė savaime – žiūrėdamas į kiekvieną žmogų kaip individą. Reformacija tai darė dėl savo nusistatymo, kad parapijiečiai turi aktyviai ir sąmoningai dalyvauti bažnyčios veikloje, kas neįmanoma, jeigu ta veikla pristatoma jiems nesuprantama kalba.

Pirmasis protestantas Lietuvoje turbūt buvo Abraomas Kulvietis (1510–1545), kurį istorikas Konstantinas Jablonskis pavadino „pirmuoju Lietuvos inteligentu“. Humanistas ir reformuotojas A. Kulvietis, išsimokslinęs Krokuvos, Olandijos Leuveno ir Sienos universitetuose, 1540 metais Vilniuje įsteigė pirmąją Lietuvos aukštesniąją mokyklą. Šioje mokykloje mokytojavo Martynas Mažvydas ir kiti žinomi tų laikų mokslininkai. Tie pirmieji lietuviškos reformacijos pradininkai buvo kilę iš eilinių bajorų.

Vilniaus vyskupo apkaltintas erezijų skleidimu, gresiant kalėjimui arba suėginimui ant laužo, Kulvietis, karalienės Bonos patarimu, pasitraukė į Karaliaučių, kur mokė graikų ir hebrajų kalbų bei vertė giesmes ir psalmes į lietuvių kalbą. Jo verstos giesmės buvo įdėtos į pirmąją lietuvišką knygą – 1547 metais Karaliaučiuje išleistą Martyno Mažvydo „Katekizmą“.

Protestantizmo sklidimas Lietuvoje vyko ne vien dėl bažnytinių trūkumų. Prieš reformaciją, Bažnyčiai priklausė maždaug trečdalis visos Lietuvos žemių, ir valstybei jos nenešė jokios naudos. Visi Lietuvos dvarai privalėjo valdovui mokėti mokesčius ir pristatyti kareivių, išskyrus bažnyčios dvarus, kurių privilegijos atleido juos nuo šių prievolių.

Didikai ir bajorai buvo nepatenkinti, kad valstybės išlaikymo našta buvo užkrauta tik ant jų vieno pečių. Tada jau turtinga Bažnyčia, būdama, po didžiojo kunigaikščio, Lietuvoje antras didžiausias žemės valdovas, nei mokesčių mokėjo, nei karių pristatė, nei vykdė savo pagrindinę pareigą – krikštyti valstiečius.

Lietuvos didikų – Radvilų, Sapiegų, Chodkewiczų, Kiškų, ir kitų – sūnūs studijuodami Italijos, Vokietijos ir Prahos universitetuose parsivežė į Lietuvą reformacijos ir humanizmo idėjas. Didžiausiu protestantizmo rėmėju ir skleidėju tapo didikas Mikalojus Radvila Juodasis (1515–1565). Būdamas Lietuvos didysis kancleris ir maršalka bei Vilniaus vaivada, savo rankose jis turėjo visą valdžią. Protestantizmo pagalba, Radvila Juodasis ir kiti didikai bei bajorai siekė krašte išgyti daugiau galybės, nes atsisakydami katalikybės jie silpnino vyskupų įtaką.

Tie didikai ir bajorai, kurie perėjo į protestantizmą, pradėjo steigti mokyklas, spaustuves ir bažnyčias, katalikiškas bažnyčias uždarydami arba jas paversdami protestantų. Greitai beveik visa Lietuvos kilmingoji visuomenė, kuria pasekė ir bajorija, atmetė katalikybę. Kai kurie tai darė ypatingai ryžtingai. Pvz., dvarininkė Sofija Vnučienė 1592 metais įsakė Šiluvos bažnyčią nugriauti, o savo testamente Šiluvos dvarą su miesteliu užrašė protestantų bažnyčiai ir mokyklai – su įsakymu, kad jeigu į mokyklą bus pri-

Mikalojus Radvila Juodasis.

Albrechtas Brandenburgietis, paskutinis Kryžiuočių Ordino magistras, Gedimino palikuonis, lietuviškų knygų organizatorius ir leidėjas. Jo rūpesčiu ir lėšomis buvo išleista pirma knyga lietuvių kalba, Martyno Mažvydo „Katekizmas“. Skulptūra Marienburge.

imti katalikai mokiniai, šventadieniais jie privalės lankytis tiktai protestantų bažnyčia.

Kaip istorikas Edvardas Gudavičius pabrėžia, XVI amžiaus viduryje etninė Lietuva tapo protestantišku kraštu. Pačios žymiausios ministrų vietos pateko į protestantų rankas. Lietuvos Ponų Tary-

boje buvo likęs tik vienas kitas katalikas, ir katalikybė laikėsi tik vyskupų bei kelių kitų kilmingųjų aplinkoje.

Tačiau ta didikų reformacija vystėsi lenkiškoje dvasioje, jų spausdintos knygos buvo lenkiškos, bažnytinės apeigos vykdomos lenkiškai. Ši lenkiškoji reformacija visiškai išstūmė Abraomo Kulviečio ir kitų eilinių bajorų pradėtą lietuviškąją reformaciją. Tada lietuviškoji reformacija gavo prieglobstį gretimoje Prūsijoje.

III. Kontrareformacija Lietuvoje

Protestantizmas Lietuvoje išsilaikė trumpai. Europoje kilo reakcija, ir katalikų Bažnyčia stojo į griežtą kovą. Lietuvoje pasižymėdami tą atliko jėzuitai. Prie protestantizmo atoslūgio prisidėjo ir pačių protestantų skilimas į atskiras sekas. Dėl to, kad protestantizme pabrėžiamas aktyvus narių dalyvavimas, teologiniuose klausimuose iškilo daug skirtingų nuomonių ir protestantai skilo į daug nesutariančių viena su kita sektų. Lietuvos protestantams ypatingai didelis smūgis buvo dar ir netikėta jų rėmėjo, galingojo Radvilos Juodojo mirtis 1565 metais.

(Radvilos mirtis buvo ir didelis smūgis Lietuvos valstybiniam savarankiškumui. Radvila buvo energingas ir stiprus kovotojas siekiant išlaikyti Lietuvos savarankiškumą nuo Lenkijos. Jeigu ne jo mirtis, Liublino unijos su Lenkija, pasirašytos tik ketveri metai po jo mirties, 1569-aisiais, nebūtų buvę, arba ji nebūtų tokia, kokią Lenkija primetė Lietuvai. Uniją su Lenkija Radvila buvo sėkmingai atmetęs Varšuvos seime 1563–1564 metais.)

Kontrareformacija Lietuvoje buvo vykdoma griežtai ir žiauriai. Pvz., 1611 m. reformatas italas Francus di Franco, mokytojavęs Vilniuje ir išdrįšęs viešumoje smerkti katalikų šventųjų paveikslų ir statulų garbinimą, buvo suimtas, tardytas, ir nuteistas mirtimi. Jam buvo išluptas liežuvis, o jo nukirsta galva viešoje Vilniaus aikštėje pasmeigta ant stulpo.

XVI amžiaus gale visi atvykę kontrareformacijos svetimtaučiai jėzuitai mokėsi lietuvių kalbos, kad galėtų kreiptis į liaudį jai suprantama kalba. Jie ėjo į žmones su giesmėmis jų kalba. Tačiau bajorai norėjo lenkų kalbos ir lenkiškų pamokslų. Jėzuitai turėjo prie jų prisitaikyti, artinosi prie bajorų ir didikų, naudojosi jų malonėmis, ir laikui bėgant atitolo nuo lietuviškos liaudies.

Didžiojoje Lietuvoje valstiečiai toliau buvo sąmoningai tamsinami ir lenkinami. 1733 m. Gardino bajorų seimelio atstovai gavo instrukciją: *Išsirūpinti pastovų įstatymą, kad iš valstiečių vaikų į mokyklas rašto mokytis niekas nebūtų priimamas (. . .), mokyklos buvo įkurtos išmokslinimui bajoriško jaunimo (. . .), bet ne prasčiokams, iš kurių, mokslo išprusintų, bajorija dažnai sulaukia jos teisių sulaužymo.*

Į vidurines mokyklas įstoti buvo galima tiktai mokant lenkiškai. Žemaičių Kalvarijos mokyklos 1806 metų mokytojų protokole net buvo užrašyta: *Uždrausti mokiniams per pamokas ir per pertraukas tarpusavy kalbėtis žemaitiškai, nes dėstomoji kalba yra lenkų kalba.*

Tuo tarpu, gretimoje Prūsijoje, kuri nepaliesta kontrareformacijos liko protestantiška, lietuviškas raštas ir kalba buvo valdžios remiami ir skatinami. Prūsijoje lietuvišką raštiją sukūrė iš Didžiosios Lietuvos atvykę lietuviai protestantai – Abraomas Kulvietis, Martynas Mažvydas ir kiti, kuriems reikėjo už jų tikybą iš Lietuvos pasitraukti, ar net skubiai bėgti. Taip lietuviška raštija išsivystė ir tęsėsi Mažojoje Lietuvoje – Prūsijoje, ir maždaug tris šimtus metų lietuviška raštija ten klestėjo.

Bus daugiau

A † A
ANASTACIA (KUNISKAS)
WACKERNAGEL

Mirė 2013 m. gegužės 31 d., sulaukusi 82 metų.
Gyveno Orlando, FL, anksčiau Čikagos apylinkėje.
Velionė pašarvota trečiadienį, birželio 5 d., nuo 9 val. r. iki 10 val. r. Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje Čikagoje, kurioje 10 val. r. bus aukojamos šv. Mišios.
Po Mišių a. a. Anastacia bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse.

Laidot. direkt. Palos-Gaidas FH, tel. 708-974-4410

Irkluotojos M. Valčiukaitė ir D. Vištartaitė –
Europos čempionės!

Milda Valčiukaitė ir Donata Vištartaitė.

Rolandas Maščinskas ir Saulius Ritter.

Sevilija (ELTA) – Lietuvos atstovės Milda Valčiukaitė ir Donata Vištartaitė Sevilijoje (Ispanija) vykstančiame Europos irklavimo čempionate iškovojo aukso medalius!
Porinę dvivietę irkluojančios lietuvės finale 2,000 m nuotolį įveikė per 7 min. 21,87 sek. ir artimiausias varžoves pralenkė beveik 6,5 sek. M. Valčiukaitė ir D. Vištartaitė buvo greičiausios ir atrankos plaukime.
Lietuvos atstovai Rolandas Maščinskas ir Saulius Ritter Sevilijoje vykstančio Europos irklavimo čempionato vyrų porinių dviviečių valčių varžybose iškovojo sidabro medalius.
Irkluotojai finale 2,000 m nuotolį įveikė per 6 min. 37,67 sek. ir 0,62 sek. ir nusileido italams Francesco Fossi ir Romano Battisti (6 min. 67,02 sek.).

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą 1-708-599-9680

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
Lithuania, Latvia, Estonia

Siuntinių priėmimo vietos:

Atlantic Express Chicago, 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
Lithuanian Plaza, 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
Kunigaikščių Užeiga, 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
Bočių Menė, 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)
Rūta, 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
Always With Flowers, 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
Eurus Deli, 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
Kalyna, 338 S. Rohlwing Rd., Palatine, IL 60067 Tel: 847-776-7766
Balalaika Mundelein, 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
Wonders of Nature, 726 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000
Back to Nature, 303 E. Dundee Rd., Wheeling, IL 60090 Tel: 847-520-7777

Asmeninių siuntų tel.: 708-907-3000
Siuntinių paėmimas iš namų: 630-774-2136

Centrinio ofiso adresas.: 8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455

Į rūpestingas rankas atiduočiau mylimą katytę. Ji 7-erių metų, pilka, švari.
Tel. 312-733-2497.

Apsilankykite „Draugo“ internetinėje svetainėje
www.draugas.org

A † A
MARIJA YUKNIENĖ
SUBONYTĖ

Mirė 2013 m. birželio 1 d., sulaukusi 87 metų.
Gyveno Worth, IL, anksčiau Čikagoje, Marquette Park ir Cicero, IL.
Gimė Lietuvoje, Marijampolėje.
Nuliūdę liko: duktė Aldona Sobieszczyk su vyru Robert, sūnus Albert Yuknis; duktė Birutė Martin; duktė Donna Morgan su vyru Robert; 7 anūkai; 7 proanūkai; sesuo Janina Laurušonienė su šeima.
A. a. Marija buvo žmona a. a. Alberto ir uošvė a. a. Ron Martin.
Priklausė Lietuvos Vyčių kuopai C112 ir Lietuvos Vyčių chorui.
A. a. Marija bus pašarvota trečiadienį, birželio 5 d. nuo 3 val. p. p. iki 9 val. v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.), Lemont, IL.
Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, birželio 6 d. 9:30 val. ryto iš Petkus Lemont laidojimo namų velionė bus palydėta į Pal. Jurgio Matulaičio misiją, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių a. a. Marija bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse.
Vietoj gėlių prašome aukoti Lietuvos Vyčiams arba Joliet Area Community Hospice.
Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti atsisveikinime ir laidotuvėse.

Liūdinti šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

A † A
ELENA MIŠKINYTĖ
PAJAUJENĖ
1912.10.10–2013.05.26

Mirė 2013 m. gegužės 26 d. Redondo Beach, CA, sulaukusi daugiau nei 100 metų.
Velionė buvo a. a. Vytauto Pajaujo žmona.
A. a. Elena gimė Zarasuose, gyveno Rusijoje, Austrijoje, Vokietijoje, Worcester, MA, Lititz, PA. Nuo 1967 m. gyveno Los Angeles, CA, o nuo 1997 m. gyveno Redondo Beach, CA.
Nuliūdę liko: duktė Danutė (Algirdas) Basiulis, anūkė Laima (Chris) Reeder, anūkas Algis (Karen) Basiulis, proanūkai Tessa ir Sean Reeder bei kiti giminės Lietuvoje.
Šv. Mišios už jos sielą bus aukojamos Šv. Kazimiero bažnyčioje, Los Angeles birželio 8 d. 11:30 val. ryto. Velionė bus palaidota Worcester, MA, šalia savo vyro.

Nuliūdę artimieji

Mūsų mielam bičiuliui, ilgamečiui Juno Beach, Florida apylinkės gyventojui

A † A
VYTAUTUI ONIŪNUI

išėjus Amžinybėn, reiškiamo gilią užuojautą dukrai RŪTAI su vyru Rimu ir anūkui TOMUI, sūnui JURGIUI su žmona VESNA ir anūkei DAINAI bei kitiems giminėms ir kartu liūdime.

Dalia Augūnienė
Onutė Baranauskienė
Liucija Beržinskienė
Birutė Čiurienė
Anelė Kazlauskaitė
Vita ir Zigmantas Matusevičiai
Roma ir Jonas Mildažiai
Alicija Solienė
Rimgailė Zotovienė

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **JAV LB Lemont apylinkės Socialinių** reikalų skyrius trečiadienį, birželio 5 d., 1 val. p. p. kviečia visus į PLC skaityklą, kur bus rodoma vaizdo juosta apie Vištyčio miestelį, įsikūrusį prie to paties pavadinimo ežero.

■ **Skelbta draugovės „Sietuva“ sueiga** birželio 8 d. **neįvyks**. Pranešame, kad nuo rugsėjo mėnesio keičiasi sueigų laikas. Jos vyks kiekvieno mėnesio trečią ketvirtadienį 1 val. p. p. PLC posėdžių kambaryje. Maloniai Jūsų laukime ateinančiuose posėdžiuose.

■ **Brighton Park Švč. Mergelės Marijos** Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL), sekmadienį, birželio 9 d., 10 val. r. šv. Mišias atnašaus kun. Gediminas Keršys. 15 minučių prieš šv. Mišias kalbėsime Švč. Jėzaus Širdies litaniją. Pirmename, kad kiekvieną ketvirtadienį, 8 val. r. šv. Mišias atnašaujamos lietuvių kalba.

■ **Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė“** visus maloniai kviečia į nuotaikingą koncertą sekmadienį, birželio 30 d., 12:30 val. p. p., kuris vyks Pasaulio lietuvių centro (14911 127th St., Lemont, IL) didžiojoje salėje. Programą atliks žinomi dainininkai Loreta Janulevičiūtė ir Algirdas Motuza.

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **Birželio 8 d. 4 val. p. p. DeKovend Park** (6631S. University Blvd, Centennial, CO) B aikštelėje kartu švęsime Tėvo dieną. Žaisime, sportuosime, dalyvausime įvairiausiuose konkursuose. Informacijos suteiks Narimantas Gruzdis el. paštu: naras23@comcast.net

■ **Birželio 26 d. Quad Cinema (34 W. 13th St., New York, New York**

10011) 1 val. p. p. bus rodomas Jurgitos Miculevičiūtės filmas „Ne pasaka“. Tai jautrus pasakojimas apie berniuko vaikystę, tėvų skyrybas, vidinį vaiko pasaulį. Bilietus iš anksto galima užsisakyti tinklalapyje <http://www.creenbooker.com/view-events/384/1b9lc3n777>. Daugiau informacijos gausite tel. 212-255-2243 arba el. paštu: quadcinema@aol.com

■ **Jaunųjų ateitininkų sąjungos stovykla** vyks Dainavoje, Michigan, nuo birželio 30 d. iki liepos 9 d. Registracija internetu: <http://javjas.org/>

■ **Kviečiame 13–35 metų jaunuolius** ir jaunuoles dalyvauti Pasaulio jaunimo dienose Brazilijoje. Liepos 17 d. – susipažinimas, šv. Mišios, atidarymas. Liepos 18 d. – lankysimės Santos pajūryje, kalnų šventovėje, kavos muziejuje, dalyvausime šv. Mišiose, vyks atstovų pasitarimai. Liepos 19 d. – susipažinimas su Sao Paulo miestu, aplankysime Futbolo muziejų, vyks Vigilija. Liepos 20 d. – poilsiausime stovykloje „Lituanica“. Liepos 21 d. – šv. Mišios, atsisveikinimas. Daugiau informacijos – el. paštu: bljs.brazilija@gmail.com. Oficialus PJD 2013 interneto adresas: www.rio2013.com

■ **Rugpjūčio 5–17 dienomis centras „Lingua Lituanica“** maloniai kviečia į Vaikų vasaros kursus, kurie vyks Gedimino pr. 26, Vilniuje. Daugiau informacijos tinklalapyje www.lingualit.lt arba el. paštu: info@lingualit.lt

Koncertuoja ansamblis „Iš Rytų šalelės“ – Rimas Polikaitis ir Rūta Pakštaitė-Cole.
Sophia Dzikas nuotr.

Visus – mažus, didelius, jaunos ir pagyvenusius, gyvenančius Brooklyn, Queens, Manhattan, Bronx, Staten Island ir New York mieste bei jo apylinkėse, kviečiame **šeštadienį, birželio 23 d.**, nuo 4 val. p. p. iki 8 val. v. drauge švęsti **Jonines** Centriniam Parke (Great Lawn Southwest Lawn (pietvakarinis kampas), įėjimas iš W. 81 gatvės). 5 val. p. p. šventę pradės folklorinis duetas „Iš Rytų šalelės“. Visus supažindinsime su Joninių tradicijomis, kviesime kartu dainuoti, pažaisime, ieškosime Paparčio žiedo. Jonines ruošia JAV LB Manhattan apylinkės valdyba. Daugiau informacijos suteiks Gintarė Bukauskienė tel. 347-415-6379 arba el. paštu: zybuokle@gmail.com

Maironio lituanistinės mokyklos, Lemont, IL, abiturientai gegužės 18 d., atsisveikindami su mokykla, prie Pasaulio lietuvių centro pasodino žalią pušaitę.
Dainos Čyvienės nuotr.

Akimirkos iš pasiruošimo stovyklai ir linksmybių joje.

Agnė Zabukaitės nuotraukos

Sėkmingai užbaigę mokslo metus lituanistinės mokyklėlės „Saulutė“ mokinukai smagiai stovyklavo ant įlankos kranto St. Petersburg, FL. Padedami mokytojos Vitos Blaough jie sukūrė stovyklos vėliavą, gaudė žuvį su Rimantu Snizevičiumi, darė rankdarbius ir, vadovaujant mokytojai Rasai Kay, lietuviškos trispalvės spalvomis dažė marškinėlius. Vaikučiai išmoko senų lietuviškų žaidimų, kurių aprašymą atsiuntė Priekulės darželio Lietuvoje direktorė Irena Skrabenė. „Saulutės“ mokinukai išklusė paskaitą apie senovės lietuvių garbintus Dievus ir Deives, kurią paruošė Jūratės Navickas. Vakaraus kepė bulves lauže ir klausėsi lietuviškų pasakų prieš užmigant.

Maži stovyklavietės mediniai nameliai miške ant įlankos kranto priminė Rumšiškės, o smarkus lietus prisidėjo, kad pasijaustume tarsi Lietuvoje. Vaikai smagiai kryptaudami taškėsi balose ir mezgė lietuviškos draugystės ryšius, kurie supins jų širdis visam gyvenimui.

Esame nepaprastai dėkingi Kazickų šeimos fondui ir JAV LB Švietimo tarybai už paramą mūsų mažai mokyklėlei. Be šios paramos mes tikrai nebūtume galėję patirti šių puikių akimirkų ir turėję tokių sėkmingų mokslo metų. Ačiū, kad dirbate prasmingą darbą lietuviybės puoselėjimo labui.

Jūratė Navickas,
Lituanistinės mokyklos „Saulutė“ vedėja